

PROGRAM WYCHOWAWCZO-PROFILAKTYCZNY

w Zespole Państwowych Szkół Muzycznych

im. Stanisława Moniuszki w Bielsku-Białej

(na lata 2019-2024)

Państwowa Ogólnokształcąca Szkoła Muzyczna I i II stopnia

Państwowa Szkoła Muzyczna I stopnia cyklu 4-letniego

Państwowa Szkoła Muzyczna I stopnia cyklu 6-letniego

I. PODSTAWA PRAWNA

1. Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst ujednolicony wraz z późniejszymi zmianami).
2. Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe.
3. Ustawa z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela (wraz z późniejszymi zmianami).
4. Rozporządzenie Ministra Edukacji z dnia 7 września 2017 r. w sprawie orzeczeń i opinii wydawanych przez zespoły orzekające działające w publicznych poradniach psychologiczno-pedagogicznych.
5. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym.
6. Rozporządzenie Ministra Kultury i dziedzictwa Narodowego z dnia 16 maja 2018 r. w sprawie oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów w publicznych szkołach artystycznych (wraz z późniejszymi zmianami).
7. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 1 sierpnia 2017 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu przeprowadzania egzaminu ósmoklasisty.
8. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach.
9. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 sierpnia 2018 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach.

10. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 1 lutego 2013 r. w sprawie szczegółowych zasad działania publicznych poradni psychologiczno-pedagogicznych, w tym publicznych poradni specjalistycznych.
11. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 sierpnia 2015 r. w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii.
12. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 22 sierpnia 2018 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii.
13. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. (z późniejszymi zmianami) o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.
14. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich.
15. Kodeks Rodzinny i Opiekuńczy.
16. Konwencja o Prawach Dziecka.
17. Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 30 października 2017r. w sprawie warunków i trybu udzielania zezwoleń na indywidualny program lub tok nauki oraz organizacji indywidualnego programu lub toku nauki w szkołach artystycznych realizujących wyłącznie kształcenie artystyczne.
18. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 9 sierpnia 2017r. w sprawie warunków i trybu udzielania zezwoleń na indywidualny program lub tok nauki oraz organizacji indywidualnego programu lub toku nauki.
19. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach (wraz z późniejszymi zmianami).
20. Statut Szkoły i Regulaminy szkolne.

II. WPROWADZENIE

1. Pierwszymi wychowawcami swoich dzieci są rodzice. Nauczyciele wspomagają ich wszechstronny i harmonijny rozwój, a uczeń akceptuje siebie i jest otwarty na potrzeby drugiego człowieka. Żyje nie tylko z drugim, ale i dla drugiego.

2. Wychowanie to proces wspomagania młodego człowieka w rozwoju, ukierunkowany na osiągnięcie pełni dojrzałości fizycznej, psychicznej, społecznej i duchowej, który powinien być wzmacniany i uzupełniany przez działania z zakresu profilaktyki dzieci i młodzieży.
3. Poprzez dojrzałość rozumie się:
 - a) dojrzałość fizyczna – higieniczny i zdrowy styl życia,
 - b) dojrzałość psychiczna – odpowiedzialność,
 - c) dojrzałość społeczna – konstruktywne role społeczne,
 - d) dojrzałość duchowa – system wartości, poczucie sensu życia.
4. Profilaktyka to proces wspomagania człowieka w radzeniu sobie z trudnościami zagrażającymi prawidłowemu rozwojowi i zdrowemu życiu, a także ograniczenie i likwidowanie czynników blokujących i zaburzających zdrowe życie. Profilaktyka powinna wspomagać proces wychowania, a wychowanie tworzy integralną całość z wiedzą i kreowaniem umiejętności, poprzez które formuje się osobowość młodego człowieka. Nie wolno ich rozdzielać, gdyż wychowawca musi się posługiwać wiedzą, w której zapisane jest doświadczenie.
5. Program wychowawczo-profilaktyczny szkoły dostosowany jest do potrzeb rozwojowych uczniów oraz potrzeb naszego środowiska lokalnego i obejmuje wszystkie treści i działania o charakterze wychowawczym i profilaktycznym.
6. Chcemy, aby nasza szkoła była bezpieczna, panował w niej klimat sprzyjający pracy uczniów i nauczycieli.
7. Dążymy do tego, aby nasi uczniowie byli kulturalni, odpowiedzialni, komunikatywni, kreatywni i empatyczni. Aby panowało poczucie przynależności do grupy (klasy, szkoły), którą łączą więzi koleżeństwa, przyjaźni i wspólnoty celów.
8. Program przeznaczony jest do realizacji przez wychowawców klas przy współpracy z nauczycielami przedmiotów artystycznych i ogólnokształcących, pedagogiem, pielęgniarką szkolną i pozostałymi pracownikami szkoły.
9. Program wychowawczo-profilaktyczny uwzględnia wnioski z przeprowadzonych diagnoz potrzeb wychowawczych i środowiskowych społeczności lokalnej ZPSM. Po diagnozach potrzeb uczniów powstał bilans mocnych i słabych stron dotychczas obowiązującego programu wychowawczo-profilaktycznego.

III. MISJA I WIZJA SZKOŁY

Misją naszej szkoły jest poszukiwanie i rozwijanie talentów muzycznych, a także stworzenie sprzyjających warunków rozwoju dzieci wrażliwych na muzykę, emocjonalnie z nią związanych, które za sprawą edukacji muzycznej i wychowania przez sztukę staną się w przyszłości aktywnymi odbiorcami i twórcami różnych gałęzi sztuki. Szkoła daje podstawę wykształcenia muzycznego oraz ogólnokształcącego przyszłym odtwórcom, twórcom i świadomym odbiorcom sztuki. Szkoła wychodzi naprzeciw indywidualnym potrzebom uczniów: także wybitnie uzdolnionych. Dostrzega również potrzeby uczniów słabszych, którym pomaga rozwijać się w swoim indywidualnym tempie.

IV. ZAŁOŻENIA PROGRAMOWE

1. Dążenie do tego, aby nasi wychowankowie rozwijając swoje talenty i zdolności artystyczne byli uczciwi, wiarygodni, odpowiedzialni, wytrwali, kreatywni, wrażliwi na krzywdę innych, przedsiębiorczy, aby nie stosowali przemocy słownej, fizycznej i psychicznej, mieli wysoką kulturę osobistą i gotowość do tworzenia kultury i uczestnictwa w niej.
2. Upowszechnienie czytelnictwa, rozwijanie kompetencji czytelniczych wśród uczniów.
3. Kształtowanie postaw obywatelskich, poszanowanie tradycji i kultury własnego narodu, poszanowanie dla innych kultur i tradycji oraz zapobieganie wszelkim przejawom dyskryminacji.
4. Wychowanie do wartości takich jak: bezpieczeństwo, patriotyzm, dyscyplina, odpowiedzialność, kreatywność, lojalność, nauka i wiedza, zrozumienie, wspólnota, rozwój, piękno, sprawiedliwość, mądrość, przyjaźń, uczciwość, poważanie, tradycja, wolność, pasja, niezależność, prawość, rodzina, prawda, pomaganie.
5. Zakładamy, że w wyniku systematycznego, skorelowanego i spójnego oddziaływania wychowawczo-profilaktycznego uda się nam przygotować uczniów do zgodnego współżycia z ludźmi.
6. Ważne jest, aby uczniowie przestrzegali zasad zdrowego stylu życia, nie ulegali nałogom i kształtowali postawy szacunku dla siebie i innych, z uwzględnieniem tradycji i kultury narodu własnego, ale i innych.

V. NAJWAŻNIEJSZE CELE WYCHOWANIA I PROFILAKTYKI

1. Celem działalności naszej szkoły jest doprowadzenie do tego, aby uczniowie poprzez wiedzę, umiejętności, osiągnięcia artystyczne i postawy społeczne zdobyte w procesie dydaktyczno-wychowawczym byli przygotowani do życia w warunkach współczesnego świata.
2. Uważamy, że najlepsze efekty osiągniemy poprzez integrację środowiska nauczyciel-uczeń-rodzic.
3. Współpraca pozwoli nam na kompleksowe działania i wpłynie na zwiększenie poczucia bezpieczeństwa.
4. Elementem kluczowym w budowaniu programu wychowawczo-profilaktycznego szkoły było ustalenie wartości najważniejszych dla naszej szkolnej społeczności. Wartości, jakimi się kierujemy to: szacunek, uczciwość, zrozumienie, poczucie własnej godności i tolerancja.
5. W pracy odwołujemy się do tradycji szkoły i dotychczasowych osiągnięć.
6. W naszych działaniach będziemy dążyć do:
 - a) kształtowania poczucia tożsamości narodowej, przynależności do społeczności szkolnej, świadomość swoich praw i obowiązków; zaznajamianie z zagrożeniami bezpieczeństwa i zdrowia oraz uczenie prawidłowej reakcji na zagrożenia,
 - b) kształtowania nawyków kulturalnego zachowania, efektywnej współpracy i komunikowania się z rówieśnikami i dorosłymi; wdrażanie do życia w społeczności szkolnej i w grupie rówieśniczej,
 - c) kształtowania postaw społecznie akceptowanych, respektowanie norm społecznych i wychowanie do wartości,
 - d) wspierania rozwoju artystycznego i intelektualnego uczniów, upowszechnianie czytelnictwa, szanowanie dorobku narodowego, przy jednoczesnym otwarciu na wartości europejskie,
 - e) zapobiegania zachowaniom agresywnym,
 - f) kształtowania właściwych nawyków higienicznych i zdrowotnych, umiejętności dokonywania wyboru zachowań chroniących zdrowie własne i innych, propagowanie i motywowanie ekologicznego i zdrowego stylu życia,

- g) wspomagania wszechstronnego i harmonijnego rozwoju ucznia, z uwzględnieniem jego indywidualnej sytuacji; zapewnienie mu bezpieczeństwa fizycznego, psychicznego i emocjonalnego; wspieranie ucznia w procesie nabywania wiedzy, sprawności, postaw i nawyków, które zapewniają przygotowanie do racjonalnego i godnego życia oraz kontynuacji nauki na dalszym etapie
- h) rozwijanie kompetencji psychologicznych uczniów jako wsparcie sukcesów artystycznych,
- i) rozwijanie kompetencji psychologiczno-wychowawczych nauczycieli i rodziców uzdolnionych artystycznie,
- j) pozytywna profilaktyka uzależnień z wykorzystaniem środków dostępnych artystycznie. Pozytywna profilaktyka jak „szczepionka” nie usuwa czynnika zakaźnego, ale wytwarza przeciwciała. W obszarach: czynników indywidualnych, relacji ze znaczącymi osobami, budowania sprzyjającego środowiska.

VI. SYLWETKA ABSOLWENTA SZKOŁY

1. Absolwent naszej szkoły powinien:

- a) traktować zdobywanie wiedzy i rozwijanie zdolności artystycznych jako podstawę własnego rozwoju,
- b) dobrze funkcjonować w swoim środowisku i w domu,
- c) być pogodnym i mieć pozytywny stosunek (choć nie bezkrytyczny) do otaczającej rzeczywistości,
- d) posiadać umiejętność efektywnego komunikowania, współpracy oraz kontrolowania własnych emocji,
- e) być świadomy dziedzictwa kulturowego regionu, kraju, Europy i świata,
- f) dbać o swoje zdrowie i sprawność fizyczną,
- g) być dobrym obywatelem, świadomym swoich praw i obowiązków, posiadającym poczucie własnej wartości, szanującym prawa innych,
- h) być człowiekiem aktywnym, ciekawym świata i wiedzy, mającym różnorakie zainteresowania,
- i) być uczciwym, tolerancyjnym, odpowiedzialnym, odróżniającym dobro od zła, kierującym się zasadami moralnymi,

- j) być człowiekiem dbającym o własny rozwój duchowy, wrażliwym na piękno, dzielącym się własnymi umiejętnościami i talentami.

Działania zawarte w programie wychowawczo-profilaktycznym zmierzają do ukształtowania takiego modelu absolwenta, który niezależnie od indywidualnych cech osobowości, predyspozycji i talentów będzie wyposażony w zespół cech uniwersalnych, warunkujących właściwe funkcjonowanie we współczesnym świecie.

VI. EWALUACJA

Wszelkie działania wychowawczo-profilaktyczne poddawane są systematycznej obserwacji i ocenie na podstawie sprawozdań wychowawców klas, diagnozy psychologiczno-pedagogicznej w zakresie występujących w środowisku szkolnym potrzeb rozwojowych uczniów, informacji zwrotnych dotyczących działań wychowawczo-profilaktycznych zbieranych od uczestników zajęć warsztatowych, stałego monitorowania zachowania uczniów i sytuacji wychowawczej szkoły.

VII. POSTANOWIENIA KOŃCOWE

1. Nadzór nad realizacją zadań programu wychowawczo-profilaktycznego sprawuje Dyrektor Szkoły.
2. Program wychowawczo-profilaktyczny może być zmieniony aneksem w wyniku uchwały Rady Pedagogicznej na wniosek nauczycieli lub rodziców.

PROGRAM WYCHOWAWCZO-PROFILAKTYCZNY: DZIAŁANIA SZCZEGÓŁOWE

Część: Budowanie pewności siebie i kształtowanie zaradności życiowej

1. Budowanie świadomości samego siebie, realnych aspiracji życiowych i prawdziwych potrzeb:

- kształtowanie umiejętności radzenia sobie w sytuacjach trudnych,
- rozumienie znaczenia i roli ubioru (odpowiedniego do okazji i miejsca),
- poszerzanie horyzontów, uświadamianie mnogości ścieżek życiowych,
- dążenie do samorozwoju.

2. Budowanie pewności siebie:

- uświadamianie zagadnienia pewności siebie,
- techniki budowania pewności siebie,
- odkrywanie własnej osobowości,
- rozwijanie zainteresowań,
- odnajdywanie swoich mocnych stron.

3. Budowanie zaradności życiowej:

- organizacja warsztatów, treningów umiejętności społecznych, zajęć indywidualnych,
- angażowanie uczniów w organizację wydarzeń, imprez etc.,
- organizacja wyjazdów, wycieczek, popisów i koncertów.

Cele szczegółowe:

- tworzenie pozytywnej i bezpiecznej atmosfery w klasie i szkole,

- uczenie asertywności,
- zaznajamianie uczniów z pojęciem tolerancji,
- uczenie podejmowania właściwych decyzji,
- uczenie sposobów radzenia sobie z sytuacjami trudnymi, stresowymi,
- wskazywanie pozytywnych wzorców zachowań,
- wzmacnianie poczucia własnej wartości,
- poznawanie swoich predyspozycji oraz ich rozwijanie.

Zadanie	Sposób realizacji	Odpowiedzialny	Termin oraz częstotliwość	Odbiorca
1. Zajęcia integracyjne.	- ćwiczenia indywidualne i grupowe, - ćwiczenia integrujące klasy uczniowskie, - ćwiczenia aktywizujące.	Wychowawcy klas, pedagog szkolny	Wrzesień i w ciągu roku szkolnego	Uczniowie kl. I/Ist., kl.I/Ist., klasy z nowymi uczniami

	• zajęcia integracyjne dla klas pierwszych na początku roku szkolnego– uczniowie przedstawiają się, szukają podobieństw ze swoimi kolegami i koleżankami ze szkolnych ław, a następnie z resztą klasy, biorą udział w zajęciach budujących umiejętność komunikacji, nawiązywania współpracy, wzajemnego zaufania, wspólnego rozwiązywania problemów i radzenia sobie w sytuacjach kryzysowych. Zajęcia mają na celu zwiększenie otwartości i akceptacji młodych ludzi do samych siebie oraz tolerancji względem odmienności swoich rówieśników; • uczenie współodpowiedzialności za swoich kolegów i koleżanki z klasy i ze szkoły, • wzmacnianie poczucia solidarności – nauczyciele respektują ustanowione w szkole zasady i konsekwentnie wyciągają konsekwencje w sytuacji, gdy nie są one przestrzegane, • tworzenie klasowych kodeksów, • wspólne wyjścia poza teren szkoły – zajęcia mogą łączyć kilka różnych celów np. integrowanie uczniów wraz z rozwijaniem w nich zdolności odczuwania i interpretowania sztuki • zapoznanie uczniów klas pierwszych z regulaminem szkolnym - prawa i obowiązki ucznia. • przypomnienie zapisów regulaminu uczniom klas starszych.			
2. Poznanie siebie oraz skupienie się na odkrywaniu własnych zdolności oraz kreatywności. 3. Praca nad adekwatnym poczuciem własnej wartości.	- ćwiczenia indywidualne i grupowe, - zajęcia warsztatowe, - mini wykłady, prelekcje - treningi umiejętności społecznych	Wychowawcy klas, nauczyciele prowadzący warsztaty, pedagog szkolny, zapraszani specjaliści	W ciągu roku szkolnego	Uczniowie wszystkich klas I i II stopnia oraz uczniowie klas popołudniowej szkoły muzycznej (tutaj w zakresie indywidualnych

	- indywidualne oddziaływania nauczycieli (rozmowy psychokorekcyjne, uważna obserwacja),			oddziaływań wychowawczych nauczycieli)
	- dramy, - zajęcia pn. "Popołudnia Młodych Talentów"			Uczniowie objęci opieką świetlicy szkolnej

	• prowadzenie zajęć, których celem jest samopoznanie i budowanie własnej wartości: - o trening asertywnego zachowania się – uczniowie zapoznają się ze sposobami komunikowania się z innymi ludźmi. Rozumieją dlaczego asertywny styl prowadzenia dialogu jest lepszy niż inne, dostrzegają manipulacje; - o uczniowie dowiadują się czym jest konformizm, komunikacja pasywna, komunikacja agresywna oraz uczą się zachowywać w sposób asertywny - o kształtowanie systemów wartości pożądanych społecznie; - o uświadomienie uczniom konieczności noszenia stroju stosownego do sytuacji; - o zaznajomienie uczniów z tematem komunikacji niewerbalnej poprzez zajęcia poświęcone odkrywaniu barier komunikacyjnych, zrozumieniu różnicy pomiędzy aktywnym słuchaniem a słyszeniem. • prowadzenie zajęć mających uświadomić uczniom czym jest tolerancja, kiedy należy mówić o zachowaniach nietolerancyjnych oraz dlaczego warto akceptować inność. • uczenie podopiecznych jakie znaczenie w życiu człowieka ma czas, w jaki sposób najefektywniej nim zarządzać oraz na co zwrócić uwagę podczas planowania swojego dnia, tygodnia oraz bardziej oddalonych celów życiowych – szkolenia przeprowadzane przez przygotowanego w temacie.			
4. Podnoszenie poziomu kompetencji społecznych.	- praca indywidualna i grupowa,	Wychowawcy klas,	W ciągu roku	Uczniowie wszystkich
5. Nauka opanowania stresu bądź wykorzystania sytuacji	- treningi, warsztaty, - dramy.	Nauczyciele prowadzący treningi i warsztaty, specjaliści, pedagog szkolny	szkolnego	klas z uwzględnieniem wieku ucznia i etapu rozwoju (kl. I-III/Ist.,

stresowych na swoją korzyść. 6. Umiejętne rozwiązywanie konfliktów i reagowanie w sytuacjach trudnych.			kl.IV-VI/Ist., I-VI/IIst.i uczniowie popołudniowej szkoły muzycznej cykl 4-letni, cykl 6-letni)
	• prowadzenie zajęć przez specjalistę, które pomogą pozytywnie wpłynąć na poziom inteligencji emocjonalnej. Uczniowie zapoznają się z terminem empatia oraz rozumieją różnicę pomiędzy empatią, a syntonią, altruizmem, litością czy miłością; • kształtowanie systemów wartości pożądanych społecznie; • organizowanie zajęć rozwijających kompetencje społeczne uczniów;		

	- ćwiczenia indywidualne i grupowe, - mini wykłady, - ćwiczenia rozluźniające, - ćwiczenia oddechowe - treningi relaksacyjne, - wizualizacja.	Wychowawcy klas, pedagog szkolny, nauczyciele instrumentu, specjaliści	W ciągu roku szkolnego	Uczniowie wszystkich klas z uwzględnieniem wieku ucznia i etapu rozwoju (kl. I-III/Ist., kl. IV-VI/Ist., I-VI/IIst. i uczniowie popołudniowej szkoły muzycznej cykl 4-letni, cykl 6-letni)
	• uświadomienie dzieciom czym jest stres, wytłumaczenie jego genezy oraz skutków, które ze sobą niesie. Uczniowie dowiadują się w jakich sytuacjach może on działać korzystnie, a kiedy stanowi zagrożenie. Młodzi ludzie poznają techniki pozwalające im zapanować nad złym stresem tj. metody relaksacyjne do stosowania na co dzień w zaciszu domowym, ćwiczenia relaksacyjne, wizualizacja • zapoznanie uczniów z szeregiem ćwiczeń, które pomogą im opanować aktualnie przeżywany stres oraz pozwolą zapanować nad emocjami na co dzień • zwrócenie uwagi na indywidualne potrzeby człowieka oraz warunki sprzyjające ich rozwojowi.			

7. Kształtowanie postawy życiowej w społeczeństwie lokalnym. 8. Budowanie zaradności życiowej. 9. Nauka samodzielnego podejmowania aktywności/ inicjatywy. 10. Rozwijanie uczniowskich zainteresowań.	- ćwiczenia indywidualne i grupowe, - przedstawienia, prezentacje, wystąpienia, popisy itp., współpraca z placówkami i instytucjami kultury, - lekcje wychowawcze,	Wychowawcy klas, nauczyciele, pedagog szkolny, specjaliści	W ciągu roku szkolnego	Uczniowie wszystkich klas z uwzględnieniem wieku ucznia i etapu rozwoju (kl. I-III/Ist., kl.IV-VI/Ist., I-VI/IIst.i uczniowie popołudniowej szkoły muzycznej cykl 4-letni, cykl 6-letni)

	• Zapoznanie uczniów z zasadami dobrego wychowania (praca w zespołach) • uczniowie poznają zasady odpowiedniego do miejsca i okoliczności ubioru . • prowadzenie działań psychoedukacyjnych, których celem jest możliwość dokonania przez uczniów świadomego wyboru dalszej drogi życiowej • wzmacnianie w uczniach zdolności zarządzania swoim czasem poprzez zajęcia praktyczne, zaznajamiające młodych ludzi z efektywnymi technikami planowania czasu, szkoła zapewnia uczniom możliwość twórczego rozwoju i artystycznych pasji,			
11. Podnoszenie kwalifikacji pracowników szkoły. 12. Nawiązywanie i/lub utrzymywanie odpowiednich relacji i zaangażowania rodziców/opiekunów uczniów.	- szkolenia, kursy, treningi, warsztaty, - książki, materiały szkoleniowe, ulotki, e-szkolenia	Nauczyciele i pracownicy szkoły	Według potrzeb	Nauczyciele wychowawcy

	• nauczyciele pracują nad przełamywaniem barier komunikacyjnych z rodzicami/opiekunami uczniów • pedagogizacja nauczycieli na temat konieczności istnienia adekwatnej samooceny wśród uczniów, omawiane są skutki za niskiej oraz za wysokiej samooceny oraz proponowane działania w jaki sposób radzić sobie z taką sytuacją; • nauczyciele odpowiedzialni są za tworzenie pozytywnej i bezpiecznej atmosfery w klasie • nauczyciele uczestniczą w szkoleniach informacyjnych na temat inteligencji emocjonalnej uczniów w perspektywie ich powodzenia w nauce szkolnej. Zapoznają się z technikami, które wpływają na podniesienie poziomu inteligencji emocjonalnej swoich uczniów (np. proponowanie zabaw/gier podczas, których głównym zadaniem uczestników jest rozpoznanie emocji drugiego człowieka); • szkolenia zewnętrzne i wewnętrzne nauczycieli na temat komunikacji werbalnej i niewerbalnej.			
13. Pedagogizacja rodziców/ opiekunów dzieci.	- spotkania z wychowawcą,	Wychowawcy klas,	W ciągu roku	Rodzice/ opiekunowie
14. Spotkania z wychowawcą oraz utrzymywanie stałej i poprawnej relacji na linii nauczyciele-rodzice/ opiekunowie	- spotkania z pedagogiem, - udzielanie pomocy i wsparcia psych.-ped. - spotkania ze specjalistami, - spotkania rodzinne, - pogadanki.	Pedagog szkolny specjaliści prowadzący treningi i warsztaty	szkolnego	uczniów

dzieci. 15. Zaangażowanie rodziców w działalność szkolną.	Przykłady: • rodzice/opiekunowie dzieci czuwają nad tym, aby ich pociechy wykazywały właściwą postawę charakteryzującą się wysoką kulturą osobistą oraz sumiennie realizowały obowiązki szkolne; • rodzice/opiekunowie utrzymują regularny kontakt z wychowawcą klasy, wykazują zainteresowanie aktualnym stanem wiedzy swoich dzieci oraz w razie zaistnienia potrzeby sami podejmują kontakt z konkretnym nauczycielem, wychowawcą klasy, pedagogiem czy dyrektorem; • rodzice/opiekunowie angażują się w działania realizowane przez szkołę tj. uroczystości szkolne, konkursy, wydarzenia, imprezy klasowe i szkolne, popisy, wyjścia, wyjazdy, itp.; • rodzice/opiekunowie uczniów, których dzieci wykazują trudności wychowawcze pozostają w stałym kontakcie z nauczycielami uczącymi i pedagogiem szkolnym i podejmują wspólne działania, w celu polepszenia aktualnej postawy; zadaniem wychowawców klas jest ułatwienie im tego kontaktu bądź wskazanie alternatywnych form szukania wsparcia; • rodzice/opiekunowie, których dzieci wykazują problemy dydaktyczne, pozostają w stałym kontakcie z wychowawcą, pedagogiem /pracownikami poradni psychologiczno-pedagogicznej oraz pracują nad zmianą i poprawą aktualnego stanu;
	• specjalista wykwalifikowany w temacie samooceny(pedagog) rozmawia z rodzicami na temat zagrożeń wynikających z posiadania przez dziecko niskiej samooceny; • przeprowadzenie spotkań z opiekunami uczniów na temat ustalania zasad panujących w domu, przestrzegania ich przez wszystkich domowników oraz konsekwentnego reagowania w sytuacjach, gdy dana reguła nie zostanie dotrzymana. Spotkanie prowadzone jest przez wykwalifikowanego

	w temacie Specjalistę (spisywanie kontraktów).			
16. Nawiązanie współpracy z organizacjami, instytucjami, osobami fizycznymi nie związanymi bezpośrednio ze szkołą.	- spotkania za specjalistami danej tematyki,	Dyrektor szkoły, pedagog specjalny	W ciągu roku szkolnego	Dyrekcja szkoły
	- szkolenie, prelekcje, wykłady			
	nawiązanie współpracy w zakresie realizacji omawianych działań profilaktycznych z: • Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną, Sądem Rodzinnym i Opiekuńczym • rodzicami/opiekunami prawnymi uczniów, • instytucjami i organizacjami edukacyjnymi, fundacjami i organizacjami pracującymi na rzecz dzieci • osobami fizycznymi, • służbami porządku publicznego.			

Część: Przemoc i agresja rówieśnicza w szkole.

Światowa Organizacja Zdrowia uznała ochronę dzieci i młodzieży przed przemocą za priorytet polityki ochrony zdrowia psychicznego. Celem tej części Programu Wychowawczo-Profilaktycznego pt.: „Przemoc i agresja rówieśnicza w szkole” jest minimalizowanie przyczyn agresji i przeciwdziałanie przemocy, a także wskazywanie alternatywnych i właściwych sposobów funkcjonowania. Zamieszczone w programie działania mają również na uwadze wypracowanie w

całej społeczności szkolnej odpowiednich sposobów reagowania w przypadku, gdy ktoś z jej członków zostanie świadkiem przemocy czy agresji wobec innej osoby, oraz umiejętności samodzielnego radzenia sobie w sytuacjach trudnych.

W celu osiągnięcia zamierzonego działania istotne jest nawiązanie współpracy pomiędzy nauczycielami a rodzicami/ opiekunami uczniów. Jedynie w taki sposób można liczyć na osiągnięcie wyznaczonego celu. Współpraca powinna opierać się na:

- organizowaniu zebrań (tzn. wywiadówki, konsultacje);
- angażowanie rodziców / prawnych opiekunów uczniów w życie szkoły oraz działania organizowane przez placówkę;
- udział w zajęciach prowadzonych przez Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną, Policję, Straż Miejską, placówki interwencyjne oraz innych specjalistów;
- zaangażowanie społeczności szkolnej w działania ogólnopolskich kampanii społecznych i programów rządowych;
- stałe kontrolowanie sytuacji w szkole i podejmowanie dynamicznych, konsekwentnych działań w sytuacji pojawienia się jakichkolwiek podejrzeń zachowań agresywnych, przemocowych bądź odbiegających od ogólnie przyjętej normy zachowań;
- prowadzeniu konsultacji indywidualnych z nauczycielem, wychowawcą, pedagogiem szkolnym.

Działalność wychowawcza

Zadanie	Sposób realizacji	Odpowiedzialny	Termin oraz częstotliwość	Odbiorca
---------	-------------------	----------------	---------------------------	----------

1. Uświadamianie uczniów czym jest zachowanie autoagresywne. (rozpoznanie, szukanie przyczyn). 2. Informowanie uczniów czym jest depresja, jak rozpoznać stan depresyjny oraz jak poradzić sobie będąc w takiej sytuacji bądź jak pomóc osobie, która pozostaje w depresji. 3. Promowanie zachowań akceptowanych społecznie i zgodnych ze Statutem i Regulaminem szkoły. 4. Wzmacnianie uczniowskiej więzi ze szkołą.	- godziny wychowawcze, - filmy edukacyjne, - pogadanki,	Wychowawcy klas, Nauczyciele, pedagog szkolny, specjaliści	W ciągu roku szkolnego	Uczniowie wszystkich klas z uwzględnieniem wieku ucznia i etapu rozwoju (kl. I-III/Ist., kl.IV-VI/Ist., I-VI/IIst.i uczniowie popołudniowej szkoły muzycznej cykl 4-letni, cykl 6-letni)
	- studium przypadku, indywidualna praca z uczniem, - spotkania ze specjalistami.			

5. Uczenie właściwych zachowań w sytuacjach trudnych.	- spotkania z przedstawicielami policji, specjalistami, - zajęcia warsztatowe, treningi, psychodramy	Nauczyciele, wychowawcy, pedagog szkolny	W ciągu roku szkolnego	Uczniowie wszystkich klas
	• zapraszanie przedstawicieli służb mundurowych do udzielenia prelekcji uczniom i zapoznanie ich z możliwymi konsekwencjami stosowania czynów zabronionych; • spotkania z terapeutą • spotkania ze specjalistą, który opowie w jaki sposób bronić się przed agresją i przemocą oraz gdzie i u kogo szukać pomocy gdy do takiej sytuacji już dojdzie; • prowadzenie zajęć przez pedagoga szkolnego i specjalistę, których celem jest nauka mówienia o swoich potrzebach oraz rozwijanie umiejętności nazywania emocji – rozmowa o emocjach, identyfikowanie emocji u siebie i innych, zdolność ich nazywania.			

Działalność profilaktyczna

Zadanie	Sposób realizacji	Odpowiedzialny	Termin oraz częstotliwość	Odbiorca
---------	-------------------	----------------	---------------------------	----------

1. Przeciwdziałanie zjawisku agresji i przemocy rówieśniczej w szkole.	Rozmowa z uczniami, tworzenie przyjaznej, otwartej i bezpiecznej atmosfery, interwencje wychowawcze	Wychowawcy klas, pedagog szkolny, nauczyciele prowadzący treningi i warsztaty, specjaliści	W ciągu roku szkolnego	Uczniowie wszystkich klas
	• stwarzanie atmosfery sprzyjającej otwartym i szczerym kontaktom z uczniami i zapewnienie im profesjonalnej pomocy, udzielanie wsparcia, • konsultacje dla uczniów, rodziców/opiekunów			
2. Zaznajomienie uczniów z terminem agresji i przemocy zarówno w szkole jak i w rodzinie oraz promowanie poprawnego wzorca zachowania.	Zajęcia w formie wykładów, zajęć indywidualnych i grupowych, praca w oparciu o wybrane program psychoprofilaktyczne	Wychowawcy klas, pedagog szkolny, nauczyciele prowadzący treningi i warsztaty, specjaliści	W ciągu roku szkolnego	Uczniowie wszystkich klas POSM I i II stopnia (z uwzględnieniem etapu rozwoju), uczniowie popołudniowej szkoły muzycznej I stopnia cyklu 4letni, cykl-6letni- tutaj indywidualne oddziaływania wychowawcze (znacząca rola nauczyciela instrumentalisty)

	• podczas godziny wychowawczej uczniowie zapoznają się bądź przypominają sobie zasady dotyczące bezpieczeństwa oraz akceptowanego i promowanego przez szkołę zachowania (Statut, Regulamin szkolny)			
3. Przygotowanie nauczycieli na ewentualne sytuacje o charakterze agresywnym na terenie szkoły.	Wykład, dyskusja, materiały kształtujące.	Wszyscy nauczyciele	W ciągu roku szkolnego	Nauczyciele i wychowawcy
	• opracowanie w szkole procedur działania w przypadku pojawienia się sytuacji kryzysowych, w tym związanych z pojawieniem się zachowania o charakterze agresywnym na terenie placówki szkolnej; • podejmowanie profilaktycznych interwencji; • jasne wyznaczanie granic i konsekwentne ich dotrzymywanie.			

Część: Rozwijanie kompetencji czytelniczych oraz upowszechnianie czytelnictwa wśród dzieci i młodzieży.

Prezentowana część Programu Wychowawczo-Profilaktycznego pt.: „Rozwijanie kompetencji czytelniczych oraz upowszechnianie czytelnictwa wśród dzieci i młodzieży” wskazuje działania o charakterze edukacyjnym, informacyjnym i prewencyjnym. Celem programu jest rozwijanie kompetencji czytelniczych, promowanie czytelnictwa i krzewienie rodzimej kultury czytelniczej. Szkoła podejmuje się organizacji licznych działań przy wsparciu rodziców / opiekunów dzieci oraz innych dorosłych członków ich rodzin. Dzieci i młodzież nabywają i rozwijają posiadane zdolności czytelnicze oraz pracują nad trudnościami, które wynikają z podejmowania się takiej aktywności.

Działalność wychowawczo-edukacyjna

Zadanie	Sposób realizacji	Odpowiedzialny	Termin oraz częstotliwość	Odbiorca
1. Zaangażowanie rodziców/ opiekunów uczniów do współpracy przy promowaniu czytelnictwa wśród uczniów placówki.	- organizowanie wydarzeń promujących czytelnictwo, - udział w kampaniach, - spotkania z wychowawcami, nauczycielami.	wychowawcy klas, wszyscy nauczyciele, nauczyciele bibliotekarze	W ciągu roku szkolnego	Rodzice / opiekunowie uczniów
2. Praca nad zmianą postrzegania zjawiska czytelnictwa.	• zachęcenie rodziców / opiekunów uczniów do sponsoringu lub pomocy przy pozyskiwaniu sponsorów na zakup nowych pozycji książkowych niezbędnych szkole lub takich, które zostały wybrane przez uczniów placówki; • promowanie wspólnego czytania (na głos) z dzieckiem; • zachęcanie rodziców do udziału w kampanii „Cała Polska czyta dzieciom”;			
3. Poszukiwanie sponsorów na zakup nowych książek.				

4. Kształtowanie wysokiego poziomu rozwoju intelektualnego i wiedzy.	- konkursy, wydarzenia, imprezy promujące czytelnictwo,	wychowawcy klas, wszyscy nauczyciele, nauczyciele bibliotekarze	W ciągu roku szkolnego	Uczniowie klas I-VI/Ist., oraz I i II/IIst.
5. Upowszechnianie czytelnictwa wśród dzieci i młodzieży.	- spotkania z autorami książek, - zajęcia w bibliotekach, - tworzenie bloga czytelniczego, itp.			
6. Rozwijanie kompetencji czytelnich.	- ćwiczenia usprawniające umiejętność czytania oraz rozumienia czytanego tekstu,	Nauczyciele edukacji wczesnoszkolnej i nauczyciele przedmiotowcy, pedagog szkolny	W ciągu roku szkolnego	Uczniowie klas I-VI/Ist.
- wychowawca / polonista sprawdza u swoich uczniów zdolności do szybkiego czytania, czytania ze zrozumieniem, słuchania ze zrozumieniem – konieczne jest, aby badanie odbywało się w sprzyjających dla ucznia warunkach, bez obecności osób trzecich; - wypracowanie poprawnej techniki czytania u uczniów placówki; - ćwiczenie umiejętności czytania ze zrozumieniem; - ćwiczenie umiejętności słuchania ze zrozumieniem – należy uświadomić uczniom różnicę między słyszeniem a słuchaniem;				

7. Zachęcanie dzieci i młodzieży do samodzielnego czytania książek, czasopism poprzez zaangażowanie całej rodziny.	- materiały edukacyjne, literatura przedmiotu, - projekt „wspólneczytanie”, - spotkania ze specjalistami.	Wychowawcy klas, specjaliści, nauczyciele bibliotekarze, wychowawcy świetlicy	W ciągu roku szkolnego	Rodzice/ opiekunowie/ dziadkowie/ inne bliskie osoby dorosłe z najbliższego otoczenia ucznia
8. Działania ukierunkowane na poprawę psychomotoryki uczniów.	• promowanie inicjatywy głośnego czytania dzieciom przed snem • projekt pt. „wspólne czytanie” – jeśli dziecko przy samodzielnym głośnym czytaniu zmęczy się, osoba, która mu towarzyszy, powinna pomóc i kontynuować czytanie za niego;			
9. Wypracowanie poczucia pełnego zaufania oraz partnerstwa.	- zabawy integracyjne, aktywizujące.	Wychowawcy klas, wychowawcy świetlicy, nauczyciel bibliotekarz	W ciągu roku szkolnego	Uczniowie wszystkich klas, a także wychowankowie świetlicy szkolnej
10. Szczera i otwarta rozmowa z podopiecznymi.	• integracja środowisk uczniowskich; • nauka umiejętności bycia w grupie i z grupą;			

- wypracowywanie prawidłowego, pozytywnego postrzegania osób czytających książki, prasę itp.

Część: Trudności w nauce oraz sposoby motywowania do pracy.

Prezentowana część Programu Wychowawczo-Profilaktycznego pt.: „Trudności w nauce oraz sposoby motywowania do pracy”, ma na celu wspomóc uczniów wykazujących problemy w nauce oraz zapewnić im równe szanse w przyszłości. Przedstawione działania kształtują postawy młodych ludzi i przysposabiają ich do normalnego, zdrowego funkcjonowania w społeczności szkolnej oraz poza nią. Funkcjonują one na zasadzie promowania indywidualizacji procesu nauczania. Oznacza to, że nauczyciele zapoznają się ze specyfiką trudności, z jakimi spotyka się ich podopieczny oraz razem z rodzicami / opiekunami dziecka uczą się, w jaki sposób przeciwdziałać tym ograniczeniom (na drodze wspólnej pracy z dzieckiem). Na drodze procesu edukacyjnego dorośli przekazują młodemu człowiekowi wiedzę na temat technik, które ułatwiają radzenie sobie z konkretnymi trudnościami edukacyjnymi rozwijanie zainteresowań i motywacji do pracy, odkrywanie drzemiącego potencjału oraz wzmacnianie wiary we własne siły. Poniżej prezentujemy cele szczegółowe zamieszczonego programu:

1. Trudności w nauce:

- Budowanie wiary we własne siły i umiejętności oraz kształtowanie wytrwałości w realizacji wyznaczonych celów,
- Poznawanie mnemotechnik i rozwinięcie nawyku stałego korzystania z dopasowanych do swoich potrzeb technik pamięciowych.

2. Motywowanie do nauki:

- Kształtowanie umiejętności organizacji czasu oraz przestrzeni do pracy,
- Budowa systematyczności w nauce oraz wypracowanie metody powtórek,
- Kształtowanie umiejętności oceny własnej pracy,

- Uświadamianie rodziców / opiekunów o konieczności wsparcia oraz okazywaniu akceptacji dziecka,
- Informowanie rodziców / opiekunów w jaki sposób mają pracować ze swoją pociechą,
- Wskazanie poradni, w których pracują specjaliści zajmujący się daną tematyką.

Zadanie	Sposób realizacji	Odpowiedzialny	Termin oraz częstotliwość	Odbiorca
1. Diagnoza zjawiska – ilość osób przejawiających trudności w nauce oraz ich specyfika. 2. Zapoznanie uczniów i rodziców z wymogami stawianymi przed uczniami z danego przedmiotu.	- diagnoza zjawiska, zapoznanie się z opiniami PPP, - analiza treści zawartych w opiniach oraz dostosowanie działań wymagań edukacyjnych do potrzeb psychofizycznych ucznia, - spotkania z rodzicami / opiekunami i stała współpraca, - spotkania ze specjalistami.	wychowawcy klas, wszyscy nauczyciele, specjaliści, pedagog szkolny	W ciągu roku szkolnego	Uczniowie klas POSM I i II stopnia

	• poznanie osiągnięć edukacyjnych uczniów klas pierwszych, zaznajomienie się ze specyfiką trudności uczniów słabszych oraz stopniowe odkrywanie ich predyspozycji; DIAGNOZA • diagnozowanie rodzaju występujących zaburzeń, sytuacji rodzinnej uczniów przejawiających problemy w nauce (np. trudna sytuacja rodzinna, brak wsparcia ze strony opiekunów, brak właściwej relacji z bliskimi osobami dorosłymi) oraz specyfiki funkcjonowania środowiska szkolnego; • monitorowanie osiągnięć edukacyjnych uczniów; DIAGNOZA • uczniowie i rodzice / opiekunowie uczniów zapoznani zostają przez każdego nauczyciela przedmiotu z wymogami, które stawiane są przed młodymi ludźmi			
3. Pedagogizacja nauczycieli na temat specyficznych trudności w nauce przejawianych przez uczniów.	- spotkanie z ekspertami	Dyrektor szkoły, wychowawcy klas, pedagog szkolny	W ciągu roku szkolnego	Nauczyciele i wychowawcy z podkreśleniem dużej roli nauczyciela instrumentalisty
4. Utrzymywanie stałej współpracy z	- nawiązanie współpracy z instytucjami, organizacjami, służbami pomocowymi i mundurowymi, - szkolenie.			

rodzicami/ opiekunami uczniów.

- na początku roku szkolnego wychowawca przeprowadza wywiad z rodzicami / opiekunami dzieci w swojej klasie, w celu ustalenia, które z dzieci przejawiają trudności w nauce i określenia typu tych trudności.
- w przypadku gdy nauczyciel / wychowawca obserwuje u ucznia trudności w nauce i pomimo przeprowadzonego wywiadu i własnej pogłębionej obserwacji nie udało się ustalić genezy problemu, konieczne jest zapoznanie się z sytuacją rodzinną i warunkami życia uczniów poprzez:
- nawiązanie współpracy z (działanie dobrane zgodnie z zaistniałą potrzebą):
 - Ośrodkiem Pomocy Społecznej,
 - Sądem Rodzinnym i Nieletnich,
 - Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie,
 - Policją,
 - kuratorem,
- utrzymywanie stałego kontaktu z opiekunami uczniów oraz prowadzenie systematycznej obserwacji pod kątem zaspokajania podstawowych potrzeb w rodzinie oraz pojawiających się wydarzeń w życiu młodego człowieka (np. rozstania rodziców, nerwowa atmosfera domowa, przemoc domowa, choroba, śmierć w rodzinie, itp.).
- utrzymywanie stałego kontaktu z Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną, która udziela nauczycielom wsparcia przy dostosowaniu wymagań edukacyjnych wynikających z realizowanych przez nich programów i toku nauczania do indywidualnych potrzeb ucznia;

	• szkolenie podczas, którego nauczyciele zapoznani zostaną z możliwymi ścieżkami edukacyjnymi dzieci, które dopiero rozpoczynają naukę w szkole. Dzięki zdobytej wiedzy nauczyciele będą mogli wyjaśnić i doradzić rodzicom, jaką drogę edukacyjną powinno podjąć ich dziecko .			
5. Pedagogizacja nauczycieli na temat możliwych zaburzeń zachowania uczniów.	- szkolenia,	Dyrektor szkoły	W ciągu roku szkolnego	Nauczyciele, nauczyciele instrument głównego i wychowawcy
6. Dostosowanie formy zajęć do in-	- spotkania z ekspertami, - materiały szkoleniowe, literatura przedmiotu,			

dywidualnych potrzeb i możliwości uczniów szkoły. 7. Pedagogizacja nauczycieli w temacie inteligencji emocjonalnej dzieci i młodzieży szkolnej. 8. Rozwijanie kompetencji komunikacyjnych nauczycieli.				
	• nauczyciele uczą się nowatorskich technik, których zastosowanie sprzyja łatwiejszemu przyswajaniu wiedzy przez uczniów: ○ dostosowują sale do potrzeb uczniów np. kinestetycy, wzrokowcy i słuchowcy powinni mieć wyznaczone miejsca do siedzenia, które pomogą im wykorzystać ich mocne strony, ○ dostosowanie małych składowych codziennej pracy uczniów do ich predyspozycji – dostosowanie przekazywanych informacji względem preferencji sensorycznej poszczególnych uczniów np. ▪ wzrokowiec – czyta, ogląda, obserwuje, korzysta z kolorów, podkreśla, robi wizualizacje, tworzy mnemotechniki wzrokowe, itp., ▪ słuchowiec – słucha, czyta/powtarza na głos, stawia pytania i na nie odpowiada, tworzy mnemotechniki słuchowe, śpiewa, uczy innych, słucha muzyki, itp., ▪ kinestetyk – robi notatki, rysuje, układa fragmenty w logiczną całość, odgrywa scenki, wykorzystuje ruch podczas nauki, eksperymentuje, doświadcza, itp., ▪ czuciowiec będący odmianą wcześniej wspomnianego kinestetyka – potrzebuje ciszy, momentu wyciszenia, chwili do refleksji, bierze udział w wycieczkach, rusza się podczas nauki, pracuje w projekcie, uczestniczy w dramie, itp.			

	urozmaicone formy pracy (np. praca indywidualna, w zespołach, w parach, itp.) nauczyciele wiedzą w jaki sposób badać nastroje uczniów z trudnościami w nauce			
9. Nawiązanie stałego kontaktu z rodzicami / opiekunami uczniów oraz zachęcanie do zainteresowania się życiem szkoły. 10. Uświadamianie rodziców o konieczności samodzielnej	- spotkania z wychowawcą i nauczycielami, - materiały szkoleniowe, informacyjne, - warsztaty uczące sposobów	Dyrektor szkoły, pedagog szkolny, wychowawca	W ciągu roku szkolnego	Uczniowie wszystkich klas, także uczniowie po południowej szkoły muzycznej

pracy dziecka. 11. Nawiązanie stałej współpracy z Poradnią Psychologiczno- Pedagogiczną, Poradnią Zdrowia Psychicznego dla dzieci i Młodzieży. 12. Indywidualna analiza potrzeb danej rodziny (na prośbę rodziców).	pracy z dzieckiem, - dramy, szkolenia.		
	- dla rodziców organizowane są spotkania ze specjalistami, których zadaniem jest wyjaśnienie czym jest dana trudność dziecka oraz z czego wynika. - nauczyciele skupiają się na wypracowaniu dobrego dialogu z rodzicami / opiekunami uczniów oraz utrzymaniu z nimi stałej współpracy na rzecz szkoły i jej uczniów. - psycholog / pedagog szkolny prowadzi grupowe i indywidualne rozmowy (jeśli zaistnieje taka potrzeba) z dorosłymi, w celu uświadomienia im jak istotne znaczenie dla rozwoju młodego człowieka ma zaangażowanie rodzica / opiekuna w jego zajęcia szkolne spotkanie z psychologiem / pedagogiem szkolnym lub wyspecjalizowanym w temacie pracownikiem Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej, który podejmie działania mające na celu uświadomienie rodziców / opiekunów uczniów na temat istotności ich roli w procesie wspierania dziecka w nauce i udzielania mu pomocy w sytuacjach jego niepowodzeń szkolnych (zapoznanie dorosłych z metodami pracy z dzieckiem); - szkoła wspiera rodziców w podejmowaniu decyzji na temat przeprowadzenia badania w Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej – nauczyciele uświadamiają rodzicom, na jaką pomoc		

	mogą liczyć oraz jakie działania zostaną im zaoferowane przez placówkę PPP tj. opinia wydana przez PPP lub inną poradnię specjalistyczną, która oceni możliwości intelektualne i zdrowotne ucznia i ułatwi wybór narzędzi, które będą wspierać edukację; - wychowawca / psycholog / pedagog szkolny wskazuje rodzicom korzyści dla dziecka płynące z posiadania opinii, orzeczenia PPP lub innej poradni specjalistycznej i przedłożenia tych dokumentów w szkole; - zapewnienie rodzicom poradnictwa u psychologa lub psychoterapeuty rodzinnego, który pomoże określić i dobrać odpowiednią metodę wychowawczą i motywacyjną dla dziecka; organizowanie tzw. spotkań rodzinnych			
13. Budowanie postawy możliwości realizacji zamierzonych celów. 14. Rozwijanie poczucia akceptacji samego siebie oraz tolerancji i akceptacji innych. 15. Rozwijanie umiejętności komunikacyjnych uczniów.	- spotkania z specjalistami ćwiczenia aktywizujące uczniów, poprawiające wydolność ich pamięci oraz wpływające na akceptowanie siebie i innych osób.	Nauczyciele, pedagog, psycholog, logopeda	W ciągu roku szkolnego	Uczniowie wszystkich klas oraz uczniowie popołudniowej szkoły muzycznej
	- dla uczniów kierowane są zajęcia usprawniające proces przyswajania wiedzy, np. ćwiczenia na poprawę koncentracji uwagi tj. ćwiczenia ruchowe, zabawa w słowne dokończenie wyrazów, zabawa w powiedz więcej wyrazów na daną literę, itp.; - uczniowie mający problem w nauce uczestniczą w zajęciach korekcyjno-kompensacyjnych			

oraz dydaktyczno-wyrównawczych – forma pracy i ich intensywność powinna zostać dostosowana do indywidualnych potrzeb i możliwości uczniów. Diagnozę oraz dopasowania ćwiczeń zostawia się do wyboru przez specjalistę;

- proponowanie zajęć logopedycznych dla uczniów, którzy mają problem z wystawianiem się lub ich mowa jest zaburzona – zajęcia mają na celu poprawę komfortu wypowiadania się przez dziecko (kierowanie do logopedy w PPP);
- podczas godzin wychowawczych prowadzone są zajęcia nt. tolerancji i dostrzegania i akceptowania "inności"- m.in.zajęcia pn. "Inny nie znaczy gorszy" ;
- przeprowadzanie zajęć, które mają za zadanie uświadomić uczniom, że każdy z nich jest jednostką indywidualną, o konkretnych, specyficznych tylko dla niego zdolnościach i aspiracjach. Z tego powodu sposób nauki oraz motywacji powinien być dopasowany konkretnie do jego potrzeb. Podczas zajęć uczniowie dowiedzą się jaki sposób przekazywania wiedzy preferują, będą w stanie określić czy są wzrokowcami, słuchowcami, kinestykami, a może jest to uzależnione od konkretnego przedmiotu, którego się uczą. Młodzi ludzie dowiedzą się w jaki sposób sen, zdrowe i regularne odżywianie oraz aktywny sposób funkcjonowania wpływa na przyswajanie wiedzy;
- Na początku roku szkolnego wychowawca przeprowadza zajęcia mające na celu kształtowanie właściwych postaw i nastawia wobec własnego rozwoju i wykształcenia .

16. Kształtowanie umiejętności organizacji czasu.	- warsztaty, ćwiczenia,	Wychowawcy klas, pedagog,	W ciągu roku	Uczniowie wszystkich
17. Budowa systematyczności.	- dyskusje,	psycholog, wychowawcy	szkolnego	klas
18. Kształtowanie umiejętności oceny własnej pracy.	- ćwiczenia aktywizujące,	światlicy szkolnej		
	- materiały ćwiczeniowe,			
	- spotkania ze specjalistami.			

- uczniowie dowiadują się czym jest pamięć, w jaki sposób funkcjonuje oraz co może wyraźnie osłabić jej zasoby a co usprawnić działanie;
- uczniowie poznają jak wykorzystywać swoje zmysły i w ten sposób usprawnić działanie swojej dyskusja na temat uczniowskich sposobów nauki – uczniowie dzielą się praktykowanymi przez nich sposobami na efektywne przyswajanie wiedzy;
- uświadamianie uczniom co pomaga, a co przeszkadza w nauce, w tym motywacja i nastawienie, ale również przygotowanie miejsca do pracy (np. pozycja biurka, oświetlenie, natężenie hałasu, godzina pracy);
- prowadzenie zajęć w formie, która w większym stopniu angażuje uczniów:
 - praca indywidualna, praca w parach, praca w zespołach,
 - wykłady, prace plastyczne (np. wykonanie plakatów na jakiś temat, kolaży ze zdjęć), nagrania wideo, itp.,
 - urozmaicenie przestrzeni w klasie.
 - stwarzanie uczniom możliwości odnoszenia sukcesów na miarę jego indywidualnych możliwości i ambicji (dotyczy przedmiotów ogólnokształcących i artystycznych);
 - szkoła udostępnia podręczniki szkolne ze szkolnej biblioteki uczniom,
 - w indywidualnych rozmowach z uczniami nauczyciel pyta o przyczyny trudności i niepowodzeń w nauce.

Część: Wychowanie do wartości.

Kształtowanie postaw oraz wartości stanowi źródło inspiracji oraz dyrektyw dla dyrekcji szkoły oraz kadry pedagogicznej.

Według Ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz.U. 2017 poz. 59): *„Nauczanie i wychowanie – respektując chrześcijański system wartości – za podstawę przyjmuje uniwersalne zasady etyki. Kształcenie i wychowanie służy rozwijaniu u młodzieży poczucia odpowiedzialności, miłości Ojczyzny oraz poszanowania dla polskiego dziedzictwa kulturowego, przy jednoczesnym otwarciu się na wartości kultur Europy i świata. Szkoła winna zapewnić każdemu uczniowi warunki niezbędne do jego rozwoju, przygotować go do wypełniania obowiązków rodzinnych i obywatelskich w oparciu o zasady solidarności, demokracji, tolerancji, sprawiedliwości i wolności”*.

Poniższa część Programu Wychowawczo-Profilaktycznego pt.: „Wychowanie do wartości” ma na celu wychowanie dzieci i młodzieży szkolnej w duchu systemu wartości pielęgnowanego przez wiele wcześniejszych pokoleń Polek i Polaków. Krzewienie wyznawanego w danym społeczeństwie systemu wartości jest fundamentem procesu wychowania. Rodzice, nauczyciele i wychowawcy stanowią dla nich wzór do naśladowania z tego powodu ich zadaniem jest ukazywanie tego co wartościowe, przybliżanie i tłumaczenie czym są i co znaczą poszczególne wartości. Wychowanie do wartości kształtuje orientację aksjologiczną młodych ludzi, czyli gotowość do świadomego i odpowiedzialnego wybierania wartości i odpowiadania za nie.

Zadanie	Sposób realizacji	Odpowiedzialny	Termin oraz częstotliwość	Odbiorca
1. Wzbogacenie uczniowskiej wiedzy na temat wartości oraz określenie ich znaczenia w życiu codziennym.	- warsztaty, zajęcia psychoedukacyjne, dyskusje, wykłady, uczestnictwo w koncertach, popisach, programach	Wychowawcy klas, psycholog, pedagog, wychowawcy świetlicy szkolnej	W ciągu roku szkolnego	Uczniowie wszystkich klas

2. Wychowanie przez sztukę do poczucia odpowiedzialności, miłości Ojczyzny i poszanowania dziedzictwa kulturowego.	- godziny wychowawcze, - spotkania z psychologiem/ pedagogiem szkolnym, pracownikami PPP, doradcą zawodowym.			
	• nauczyciele i wychowawcy pracują nad prawidłowym kształtowaniem postaw uczniów – podejmują działania mające na celu uświadomienie uczniom czym są wartości, dlaczego istotne jest ich posiadanie, jakie korzyści niosą dla nich samych – ćwiczenie w uczniach umiejętności refleksyjnego podejścia do własnych zachowań, wyborów i postaw; • szkoła nasza powołując się na definicję Herberta Read, że „wychowanie przez sztukę to poznawanie rzeczywistości i moralne wychowanie człowieka” a) pobudza i pielęgnuje twórczą aktywność uczniów b) kształtuje i wychowuje odbiorców sztuki			

Część: Zdrowy tryb życia.

Szkolna edukacja zdrowotna jest jednym z priorytetów działalności naszej szkoły. Wychodząc z założenia, że najbardziej efektywnym sposobem w zmienianiu niewłaściwych postaw są metody aktywizujące, większość proponowanych przez nas działań posiada właśnie taki charakter.

Prezentowana część Programu Wychowawczo-Profilaktycznego pt.: „Zdrowy tryb życia” ma na celu:

1. pogłębienie wiedzy na temat zachowań prozdrowotnych, których celem jest utrzymanie bądź przywrócenie stanu zdrowia fizycznego i psychicznego;
2. kształtowanie hierarchii systemu wartości, w którym zdrowie należy do jednych z najważniejszych wartości w życiu,
3. zmniejszenie występowania zaburzenia odżywiania,
4. kształtowanie odpowiedniej aktywnej postawy i dbanie o zdrowie własne, swoich bliskich i innych ludzi;
5. promowanie regularnego uprawiania sportu,
6. uświadamianie istnienia chorób cywilizacyjnych, w tym depresji,
7. uświadamianie problemu zanieczyszczenia środowiska, kształtowanie postaw proekologicznych wśród uczniów.

Cele szczegółowe:

Profilaktyka zdrowego żywienia oraz promowanie aktywności fizycznej na co dzień mają spowodować poniższe zmiany:

1. wzrost świadomości na temat jedzenia i jego jakości,
2. nabycie prawidłowych nawyków żywieniowych,
3. popularyzacja aktywności fizycznej wśród uczniów,
4. wzrost wiedzy na temat chorób związanych ze złym odżywianiem, brakiem ruchu, czy utrzymywaniem niewłaściwej/ nieodpowiedniej higieny osobistej,
5. dbałość o dobrą, bezpieczną atmosferę w szkole,
6. poprawa wyników nauczania i osiągnięć uczniów,

7. zmniejszenie ilości absencji dzieci na zajęciach, których geneza była chorobowa.

Zadanie	Sposób realizacji	Odpowiedzialny	Termin oraz częstotliwość	Odbiorca
1. Diagnoza zjawiska oraz praca nad poprawą / ulepszeniem stanu obecnego.	- obserwacja zachowań, - spotkania prowadzone przez specjalistów.	Wychowawcy, pedagog szkolny, pielęgniarka szkolna	W ciągu roku szkolnego	Cała społeczność szkolna
	• prowadzenie diagnostyki potrzeb uczniów oraz określenie i zaplanowanie koniecznych działań; • diagnoza problemu bezpieczeństwa w szkole oraz uświadomienie całej społeczności szkolnej istniejących czynników ryzyka • wdrażanie działań ograniczających występowania zachowań ryzykownych – zapoznanie społeczności szkolnej z istniejącymi regulaminami i normami, uświadomienie, jakie konsekwencje zostaną wyciągnięte wobec osoby, która dopuszcza się łamania wyżej wymienionych regulaminów oraz konsekwentne • stosowanie się do wyznaczonych zasad.			

2. Propagowanie wśród uczniów zdrowego trybu życia. 3. Uświadamianie uczniom jak ważne jest zdrowe odżywianie się. 4. Świadomość znaczenia ruchu fizycznego w życiu każdego człowieka. 5. Zwiększenie aktywności fizycznej ucznia szkoły muzycznej i wyrobienie nowych nawyków.	- zajęcia aktywizujące, - konkursy taneczne, wokalne, sportowe, - warsztaty, rajdy, - zajęcia plastyczne, - zajęcia sportowe,	Wychowawcy klas, psycholog, pedagog, pielęgniarka szkolna, wychowawcy świetlicy, nauczyciele wychowania fizycznego	W ciągu roku szkolnego	Uczniowie wszystkich klas
	• dbanie o dofinansowanie obiadów dla uczniów z biedniejszych rodzin; • „savoir-vivre przy stole”, czyli zasady dobrego zachowania się podczas posiłku (działania wychowawcze nauczycieli świetlicy szkolnej) • Przeprowadzenie zajęć promujących zdrowy styl życia (tematyczne lekcje wychowawcze) • uczniowie przygotowują stoiska ze zdrową żywnością oraz udzielają informacji na temat prawidłowego przechowywania i przenoszenia pokarmów; • zajęcia na przyrodzie/biologii – jaki wpływ na organizm ma jedzenie fast food’u?			

6. Uświadamianie istnienia chorób cywilizacyjnych. Uświadomienie zjawiska depresji. 7. Budowanie świadomości znaczenia bezpieczeństwa w ruchu drogowym.	- materiały informacyjne, - pogadanki, - ćwiczenia aktywizujące, - dostępność i popularyzacja materiałów edukacyjnych.	Wychowawcy klas, wychowawcy świetlicy, pielęgniarka szkolna, pedagog szkolny, nauczyciele wychowania fizycznego	W ciągu roku szkolnego	Uczniowie wszystkich klas

8. Tworzenie świadomości znaczenia dla zdrowia człowieka higieny jamy ustnej.

- pogadanki z psychologiem bądź przygotowanym w tym celu pedagogiem, który przybliży uczniom zjawisko depresji, jej genezy, przechodzonych etapów, sposobach radzenia sobie w trudnych sytuacjach;
- udostępnianie uczniom i rodzicom adresów i telefonów miejsc, gdzie mogą uzyskać różnego rodzaju wsparcie i pomoc w sytuacjach trudnych takich jak: przemoc pomiędzy rówieśnikami, przemoc w domu, cyberprzemoc, narkomania, alkoholizm, hazard itp.;
- wzbudzanie w uczniach poczucia zaufania i prowadzenie lekcji wychowawczych na temat bezpieczeństwa w ruchu drogowym, przepisów Kodeksu Drogowego oraz z zakresu stosowania pierwszej pomocy – zapraszanie przedstawicieli instytucji kompetentnych do realizacji tematu;
- spotkania z policjantem - uczeń poznaje zasady bezpiecznego zachowania się na drodze kształtowanie umiejętności zastępowania agresji, uczenie wnioskowania moralnego oraz kontroli kształtowanie postaw troski o bezpieczeństwo, wzbudzanie odpowiedzialności społecznej, empatii i tolerancji;
- uwrażliwianie uczniów na potrzeby innych ludzi cykl zajęć poświęconych dbałości o zdrowie, stresowi radzenie sobie z nim i higienie osobistej;
- uświadomienie zagrożeń wynikających z posiadania wad postawy – zajęcia prowadzone przez nauczyciela wychowania fizycznego;
- higiena jamy ustnej – praktyczna nauka prawidłowego szczotkowania zębów.

9. Dbałość o utrzymywanie pozytywnych relacji na linii szkoła – rodzice uczniów oraz planowanie i realizowania wspólnych działań wychowawczo-profilaktycznych. 10. Stała kontrola zjawiska oraz reagowanie, gdy pojawiają się niepokojące symptomy.	- szkolenia, - materiały edukacyjne, ulotki, - programy profilaktyczne,	Dyrektor szkoły	W ciągu roku szkolnego	Nauczyciele i wychowawcy
	• rozpoznawanie sytuacji domowej wychowanków • wdrażanie programów profilaktycznych; • przeszkolenie nauczycieli z podejmowania działań interwencyjnych oraz wiedzy na temat czynników ryzyka, pojawiających się symptomów oraz sposobów reagowania w sytuacjach trudnych i ryzykownych; • nawiązanie współpracy z organami i instytucjami interwencyjnymi oraz instytucjami, placówkami, firmami i osobami prywatnymi, które promują prowadzenie zdrowego trybu życia.			
11. Pedagogizacja rodziców/ opiekunów, zapoznavanie ze specyfiką tematu, w jaki sposób należy promować zdrowy styl życia oraz jak reagować w sytuacji	- filmy, materiały edukacyjne, - zajęcia sportowe, aktywizujące, - pogadanki, - dostępność i popularyzacja materiałów edukacyjnych.	Wychowawcy klas, pedagog, pielęgniarka szkolna	W ciągu roku szkolnego	Rodzice i opiekunowie uczniów

cjach jego zagrożenia. 12. Profilaktyka zdrowego trybu życia. Profilaktyka związana z ekologią i ochroną środowiska.	- wychowawcy i specjaliści rozmawiają z rodzicami na temat ich przyzwyczajeń żywieniowych w domu, tłumaczą znaczenie żywienia dla zdrowia człowieka; - uświadomienie rodziców, w jaki sposób powinni wpływać na kształtowania prawidłowej postawy ciała dziecka oraz w razie pojawienia się pierwszych problemów należy skontaktować się z pediatrą lub ortopedą; - wychowawca wraz z nauczycielem WF-u zwracają uwagę rodzicom na nieobecności bądź małą aktywność podczas zajęć wychowania fizycznego; - uwrażliwienie rodziców na temat zjawiska depresji czy chorób cywilizacyjnych u młodego człowieka; - wychowawcy i zaproszeni specjaliści rozmawiają z uczniami na temat segregacji śmieci, zanieczyszczenia powietrza (smog), wycinki drzew.			
13. Zmiana przyzwyczajeń żywieniowych na terenie szkoły. 14. Poprawa aktywności fizycznej uczniów szkoły muzycznej.	- wdrażanie nowych rozwiązań.	Wychowawcy klas, wychowawca świetlicy	W ciągu roku szkolnego	Dyrekcja szkoły
	- szkoła korzysta z Programu dla szkół, dzięki któremu uczniowie będą otrzymywali porcje owoców i warzyw oraz produkty mleczne. - szkoła dostosowuje krzesła i ławki do indywidualnych predyspozycji uczniów; - fakultatywne zajęcia z gimnastyki korekcyjnej na terenie szkoły.			

Część: Społeczność szkolna – bezpieczeństwo w społeczności szkolnej.

Wychodząc naprzeciw oczekiwaniom ministerstwa, rodziców, opiekunów, wychowawców i nauczycieli podejmujemy się przeprowadzenia działań o charakterze wychowawczo-profilaktycznym. Przyczynią się one do zapewnienia odpowiedniego i bezpiecznego środowiska pracy i nauki.

Celem prowadzonych przez nas działań jest:

1. poprawa stanu bezpieczeństwa na terenie szkoły, w jej obrębie i poza nią,
2. profilaktyka zachowań ryzykownych,
3. intensyfikacja wspólnych (przy współpracy rodziców i nauczycieli) działań wychowawczych,
4. kształtowanie umiejętności bezpiecznych zachowań i radzenie sobie w sytuacjach skomplikowanych i trudnych,
5. tworzenie tradycji i więzi ze szkołą,
6. budowanie schematów reagowania w sytuacjach kryzysowych,
7. uświadomienie rodzicom i nauczycielom istoty problemu alienowania uczniów,
8. przedstawienie bądź przypomnienie panujących w szkole zasad i norm postępowania,
9. budowanie szacunku do nauczycieli i pracowników szkoły.

Zadanie	Sposób realizacji	Odpowiedzialny	Termin oraz częstotliwość	Odbiorca
1. Poprawa stanu bezpieczeństwa na terenie szkoły, w jej obrębie i poza nią. 2. Badanie poczucia bezpieczeń-	- badanie ewaluacyjne, interpretacja uzyskanych wyników oraz dobranie odpowiednich działań wychowawczo- profilaktycznych,	Zespół ds. ewaluacji stanu bezpieczeństwa szkoły	W ciągu roku szkolnego	Cała społeczność szkolna

stwa w szkole.	- spotkania informacyjne.			
	• badanie dotyczące poczucia bezpieczeństwa wśród uczniów i pracowników (ankiety dla uczniów rodziców, nauczycieli) • zapoznanie uczniów, rodziców i nauczycieli z procedurami bezpieczeństwa obowiązującymi na terenie szkoły; • wprowadzanie nowych działań wychowawczo-profilaktycznych opracowanych na podstawie otrzymanych wyników dotyczących poziomu bezpieczeństwa w szkole.			
3. Kreowanie zdrowego, bezpiecznego i przyjaznego środowiska.	- uroczystości szkolne, apele, - zajęcia fizyczne, - spotkania z ekspertami, pracownikami służb medycznych i/lub paramedycznych, - warsztaty, lekcje wychowawcze.	Wychowawcy klas, nauczyciele wf-u, nauczyciel EDB, pedagog szkolny	W ciągu roku szkolnego	Uczniowie wszystkich klas
4. Promowanie zdrowego i aktywnego stylu życia wśród dzieci i młodzieży szkoły muzycznej.				

5. Zaznajomienie uczniów z praktyczną formą pierwszej pomocy.	• prowadzenie uświadamiających spotkań dla uczniów, które przybliżą im i pomogą zrozumieć zasady bezpieczeństwa oraz komfortowego przebywania na terenie szkoły; • uświadomienie uczniom zagrożeń wynikających z kontaktowania się z osobami obcymi bez zgody i wiedzy dorosłych; • organizowanie warsztatów pierwszej pomocy, podczas których uczniowie poznają zasady praktycznego udzielania pierwszej.			
6. Zapobieganie problemom i zachowaniom problemowym u dzieci. 7. Profilaktyka zachowań agresywnych, przemocowych oraz cy-	- spotkania z ekspertami np. funkcjonariusze policji, psycho- edukatorzy uzależnień, straży pożar- nej, pracownicy Poradni Psycholo- giczno- Pedagogicznej.	Wychowawcy klas, pedagog, psycholog, wychowawcy światlicy szkolnej	W ciągu roku szkolnego	Uczniowie wszystkich klas

berprzemocy.

8. Przeciwdziałanie zażywaniu substancji psychoaktywnych przez dzieci i młodzież.
9. Profilaktyka uzależnienia od gier komputerowych, Internetu, hazardu.

- zapoznanie uczniów z regulaminami, zasadami, programami, planami obowiązującymi na terenie szkoły;
- przeprowadzanie pogadek – przekazywanie wiedzy na temat szkodliwości nałogów, informowanie o ich skutkach ubocznych oraz przestrzeganie przed przyjmowaniem używek;
- prowadzenie lekcji na temat agresji, radzenia sobie z emocjami
- organizowanie szeregu lekcji poświęconych nauce odmawiania (trening asertywnego mówienia Nie)
- lekcje i warsztaty poświęcone bezpieczeństwu w szkole i poza nią oraz zachowaniom ryzykownym
- zajęcia:
 - profilaktyka antynarkotykowa
 - problem cyberprzemocy
 - problem przemocy i agresji
- spotkania z przedstawicielami służb mundurowych – uświadomienie uczniów jakie kary grożą za stosowanie agresji i przemocy wobec drugiej osoby.
- kształtowanie wspierającego środowiska szkolnego, promowanie zachowań fair play, pracy wolontaryjnej np. praca na rzecz osób potrzebujących;
- prowadzenie interwencji przez wychowawców klas w sytuacji, gdy uczniowie używają wulgaryzmów i nie przestrzegają zasad;

10. Usprawnienie oraz zwiększenie skuteczności oddziaływań szkoły w sytuacjach zagrożenia.	- udział w szkoleniach wewnętrznych i zewnętrznych, - spotkania z rodzicami grupowo i indywidualnie,	Dyrektor szkoły	W ciągu roku szkolnego	Nauczyciele i wychowawcy
11. Wypracowanie jednolitych metod współpracy między rodzicami a szkołą.	- spotkania informacyjne ze specjalistami, - materiały informacyjne, broszury.			
12. Promowanie zachowań i postaw godnych naśladowania.				
13. Rozwiązywanie kryzysów rozwojowych i życiowych dzieci i młodzieży, in. związanych z eurosieroctwem, rodzinami niepełnymi, rodzinami wielodzietnymi, przemocą w rodzinie, nałogami w rodzinie, itp.	• przypomnienie nauczycielom i innym pracownikom szkoły zasad bezpieczeństwa, BHP oraz norm i reguł, które obowiązują na terenie szkoły; • udział w szkoleniach miękkich – rozwijanie kompetencji wychowawczych i profilaktycznych nauczycieli – przeszkolenie wszystkich nauczycieli w zakresie udzielania pierwszej pomocy; • utrzymywanie kontaktu z policją oraz poradniami; • szkolenie zewnętrzne; • przypomnienie pracownikom szkoły procedury interwencyjnej.			

14. Pedagogizacja rodziców uczniów.	- spotkania z psychologiem/ pedagogiem szkolnym, - spotkania z wychowawcą.	Wychowawcy klas, psycholog, pedagog szkolny	W ciągu roku szkolnego	Rodzice/ opiekunowie uczniów
	• pogadanka na temat występujących sytuacji zagrażających bezpieczeństwu ich dzieci (promowanie bezpiecznego korzystania z Internetu, przeciwdziałanie agresji i przemocy, budowanie pozytywnych autorytetów) • organizowanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej dla rodziców dzieci sprawiających trudności wychowawcze, itp.; • pracownicy szkoły okazują wsparcie w trudnych sytuacjach (np. rozmowy z wychowawcą, pedagogiem szkolnym, psychologiem szkolnym, pomoc w nawiązaniu współpracy z Poradnią Psychologiczno- Pedagogiczną, Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej, Sądem Rodzinnym); • budowanie pozytywnej, otwartej współpracy na linii szkoła- rodzice / opiekunowie uczniów • pracownicy szkoły są chętni do pomocy, sami zachęcają rodziców do podejmowania kroków zaradczych w sytuacji pojawienia się sytuacji problemowych lub trudnych. Wskazują miejsca i osoby, do których powinni się zgłosić celem uzyskania pomocy .			
15. Poprawa poziomu bezpieczeństwa na terenie szkoły.	- prowadzenie prac remontowych, - instalowanie niezbędnych sprzętów i montowanie usprawnień, - dbanie o bezpieczeństwo fizyczne, emocjonalne i intelektualne	Dyrektor szkoły	W ciągu roku szkolnego- sukcesywnie	Uczniowie, rodzice, pracownicy szkoły

	uczniów.			
--	----------	--	--	--

Część: Prawidłowe relacje rówieśnicze – trudności w nawiązywaniu kontaktów rówieśniczych.

Prezentowana część Programu Wychowawczo-Profilaktycznego ma na celu wspomóc uczniów w ich trudnościach w nawiązywaniu relacji ze swoimi kolegami i koleżankami ze szkolnych ławek. Opisane działania zawierają propozycję działań wspomagających wyznaczony cel – pominięte zostało zagadnienie związane z przemocą rówieśniczą (informacje na ten temat zostały zawarte we wcześniejszej części tegoż dokumentu pt. „Bezpieczeństwo w społeczności szkolnej”).

Przedstawiony poniżej program ma na celu:

1. Kształtowanie prawidłowych postaw społecznych,
2. Rozwijanie umiejętności nawiązywania prawidłowych relacji z rówieśnikami,
3. Przygotowanie uczniów do rozsądnego i samodzielnego życia w społeczeństwie,
4. Rozwijanie kompetencji wychowawczych nauczycieli i opiekunów uczniów,
5. Poszerzanie wiedzy nauczycieli i opiekunów na temat prawidłowego rozwoju i funkcjonowania młodych ludzi oraz istotności nawiązywania i utrzymywania poprawnych relacji rówieśniczych,
6. Prowadzenie działań profilaktycznych utrzymujących satysfakcjonujący poziom zdolności opisany w punktach wcześniejszych.

Zadanie	Sposób realizacji	Odpowiedzialny	Termin oraz częstotliwość	Odbiorca
----------------	--------------------------	-----------------------	----------------------------------	-----------------

1. Propagowanie aktywności i tworzenia myślenia uczniów. 2. Wychowywanie samodzielnych, odpowiedzialnych, radzących sobie w życiu młodych ludzi.	- pogadanki, - praca indywidualna, - dyskusje, - burze mózgów, - referaty, samodzielne wystąpienia, - dramy, itp.	Nauczyciele, wychowawcy, pedagog, psychology, nauczyciele świetlicy szkolnej	W ciągu roku szkolnego	Uczniowie wszystkich klas
	• zachęcenie uczniów do działań na rzecz innych osób (pomoc koleżeńska w nauce, opieka nad osobami starszymi itp.); • zachęcanie uczniów do kandydowania oraz brania udziału w wyborach do Samorządu Uczniowskiego; • stworzenie gazetek tematycznych; • organizowanie spotkań z osobami pełniącymi różne funkcje społeczne, posiadającymi różne zawody prowadzenie lekcji metodami aktywizującymi uczniów; • prowadzenie godzin wychowawczych: ○ uczenie, że każdy człowiek jest istotą niepowtarzalną i wartościową, ○ uczenie szacunku do drugiego człowieka, ○ akceptowanie inności, ○ świadomość czym jest niepełnosprawność,			

	○ zapoznanie uczniów z zasadami savoir vivre, ○ rozwijanie społecznej odpowiedzialności w uczniach według dewizy „nie pozostawaj obojętny”, ○ budzenie krytycyzmu przy jednoczesnym poszanowaniu wartości innych ludzi, itp. ○ przeprowadzenie dyskusji na lekcji wychowawczej dotyczącej istnienia współczesnych autorytetów; ○ edukowanie uczniów o odpowiedzialności karnej nieletnich za czyny oznaczające przestępstwa; • promowanie zdrowego stylu życia – wskazywanie i pokazywanie bezpiecznych i zespołowych form spędzania wolnego czasu; ○ uczniowie są świadomi swoich praw – zapoznanie uczniów z Konwencją o Prawach Dziecka oraz Europejską Konwencją Praw Człowieka;			
3. Kształtowanie właściwych relacji między uczniami.	- godziny wychowawcze,	Wychowawcy klas,	W ciągu roku	Uczniowie wszystkich
4. Ukazanie poprawnych i społecznie akceptowanych form relacji w grupie rówieśniczej.	- zajęcia aktywizujące,	nauczyciele, wychowawcy	szkolnego	klas, w szczególności
5. Popularyzowanie dobrego zachowania.	- zajęcia psychoedukacyjne,	światlicy, pedagog szkolny		uczniowie przejawiający
	- dramy,			trudności w relacjach
	- indywidualne zajęcia z uczniami (trening umiejętności społecznych)			(uczniowie z Zespołem Aspergera)

6. Promowanie postaw.				
	• podkreślanie wartości zachowań fair play podczas prowadzenia zajęć sportowych; • prowadzenie zajęć podczas których uczniowie będą mogli lepiej się poznać, odkryć łączące ich podobieństwa oraz przekonać się, że występujące różnice są korzystne dla nich i nie należy się ich obawiać. • uczniowie uczestniczą w zajęciach uczących ich czym jest aktywne słuchanie, a czym tylko słyszenie. • Podczas zajęć uczeni są jak jasno i w sposób bezpośredni wyrażać swoje potrzeby, prośby i oczekiwania względem innych osób;			
5. Rozwijanie kompetencji psychologiczno-wychowawczych nauczycieli i rodziców/opiekunów uczniów.	- prelekcje, warsztaty - broszury, materiały informacyjne, - indywidualne rozmowy z rodzicami, spotkania rodzinne	Dyrektor szkoły, pedagog szkolny	W ciągu roku szkolnego	Nauczyciele, wychowawcy, rodzice/ opiekunowie uczniów
	• prowadzenie prelekcji, celem omówienie aktualnych problemów występujących między uczniami na różnym poziomie edukacji – geneza problemu, objawy, skutki, środki zaradcze, profilaktyka poprawnego zachowania; • poprawa kompetencji psychologiczno- wychowawczych – zwrócenie uwagi jak ważne w pro-			

	cesie wychowawczym jest dawanie dobrego przykładu własnym zachowaniem, które jest spójne z tym czego uczymy swoich podopiecznych; • konsekwencja w słowach i działaniu, umiejętność słuchania problemów podopiecznych, cierpliwość, zrozumienie, docenianie szczerości i otwartości;
--	---

Część: Cyberprzemoc.

Prezentowana część Programu Wychowawczo-Profilaktycznego pt.: „Cyberprzemoc” ma na celu ograniczenie i/lub całkowite wyeliminowanie zachowań agresywnych i przemocowych, realizowanych przy użyciu nowej technologii komunikacyjnej na terenie szkoły bądź poza nią. Prowadzone działania mają za zadanie uświadomić młodym uczniom, ich rodzicom/ opiekunom oraz nauczycielom czym jest przemoc elektroniczna, jak należy się przed nią chronić, jakie prawa przysługują osobie, która stała się jej ofiarą, gdzie szukać pomocy i wsparcia oraz z jakimi konsekwencjami spotka się osoba dopuszczająca się przemocy elektronicznej.

Mając na uwadze prawidłowy rozwój dzieci, na terenie szkoły podejmowane są różnorodne działania wychowawcze. Współpraca z rodzicami/ opiekunami prawnymi dzieci powinna opierać się na:

- organizowaniu zebrań (tzn. wywiadówki),
- prowadzeniu konsultacji indywidualnych z nauczycielem, wychowawcą,
- informowaniu i prowadzeniu spotkań edukacyjnych dla rodziców/ opiekunów dzieci. Spotkania prowadzone przez psychologów, pedagogów, służby policyjne i śledcze,
- wspieraniu rodziców i opiekunów prawnych dzieci.

Zadanie	Sposób realizacji	Odpowiedzialny	Termin oraz częstotliwość	Odbiorca
1. Przeprowadzenie badań ewaluacyjnych diagnozujących występowanie zjawiska cyberprzemocy (badanie stanu bezpieczeństwa wśród społeczności szkolnej).	-przeprowadzenie badań, ewaluacji.	Zespół ds. ewaluacji badania stanu bezpieczeństwa szkoły, zespół ds. opracowywania procedur wchodzenia przebywania na terenie szkoły	W ciągu roku szkolnego	Cała społeczność szkolna
2. Wyciągnięcie wniosków oraz opracowanie działań koniecznych do prowadzenie efektywnego Programu wychowawczo- profilaktycznego w tym zakresie.	• przeprowadzenie badania ankietowego wśród uczniów, nauczycieli, rodziców/ opiekunów uczniów w celu zapoznania się z aktualnym poziomem zagrożenia występowaniem bądź określenia natężenia występowania sytuacji problemowych związanych z przemocą elektroniczną, • sporządzenie analizy uzyskanych wyników z badania ewaluacyjnego oraz zapoznanie z nimi całej społeczności, • Rada Pedagogiczna przy współpracy z Radą Rodziców tworzy propozycję działań wychowawczo- profilaktycznych mających na celu podjęcie działań prewencyjnych, wspierających poprawne relacje uczniowskie oraz rozwijającą świadomość istnienia cyberprzemocy, jej rodzajów, • kształtowanie umiejętności radzenia sobie w sytuacjach trudnych oraz świadomość pojawiających się konsekwencji dla sprawcy oraz ofiary takich zachowań;			

	stałe monitorowanie przestrzegania regulaminu szkoły oraz analizowanie z przestrzeganiem, których reguł społeczność szkolna ma problem i co jest tego przyczyną.			
3. Współpraca z rodzicami / opiekunami prawnymi uczniów w celu wyeliminowania zachowań przemocowych. 4. Upowszechnianie materiałów o zjawisku cyberprzemocy, jego formach, prawnych konsekwencjach popełnienia czynu oraz sposobów rea-	- materiały edukacyjno-informacyjne, - spotkania z wychowawcami, nauczycielami, - przedstawicielami policji, Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej, psychologiem/ pedagogiem szkolnym.	Wychowawcy, pedagog szkolny	W ciągu roku szkolnego	Rodzice / opiekunowie uczniów

gowania w przypadku znalezienia się w takiej sytuacji.				
5. Podnoszenie kompetencji oraz stałe doszkalanie w temacie przemocy elektronicznej.	- szkolenia, - przygotowanie materiałów informacyjno- edukacyjnych,	Dyrektor szkoły	W ciągu roku szkolnego	Nauczyciele i wychowawcy
6. Nawiązanie współpracy z policją, lokalnym ośrodkiem uzależnień w przypadku pojawienia się cyberprzemocy na terenie szkoły.	- spotkania z przedstawicielami policji, psychologami, instytucjami/organizacjami oferującymi wsparcie w przypadku wystąpienia cyberprzemocy.			
nawiązanie współpracy z psychologiem i wspólnie organizowanie zajęć z tematyki cyberprzemocy – nauczyciele starają się wypracować jak najlepsze strategie rozmowy z dzieckiem na sytuacje trudne, w tym te dotyczące cyberprzemocy;				

- poszerzenie wiedzy nauczycieli i wychowawców z tematyki cyberprzemocy poprzez prowadzenie szkoleń wewnętrznych i zewnętrznych z przedstawicielami służb mundurowych oraz organizacji/ instytucji pomocowych;
- udział w kampaniach społecznych, projektach i konferencjach tematycznych;
- wychowawca zapoznaje rodziców / opiekunów uczniów z zasadami bezpiecznego korzystania z sieci oraz informowanie ich o sposobach przeciwdziałania cyberprzemocy
- psycholog lub pedagog szkolny informuje rodziców / opiekunów uczniów o objawach uzależnienia od nowych mediów tj. telefon komórkowy, komputer czy Internet;
- organizowanie spotkań ze specjalistą ds. uzależnień od Internetu oraz fonoholizmu mające na celu uświadomić rodziców w zakresie zagrożeń płynących z nowych mediów i nowych technologii;
- lekcja przeprowadzona przez przedstawiciela policji, który zapozna rodziców ze statystykami, objawami oraz sposobami przeciwdziałania cyberprzemocy, jak także zapozna rodziców z konsekwencjami jakie czekają sprawcę zdarzenia;
- nawiązanie stałej współpracy z psychologiem i pedagogiem szkolnym w zakresie poprawnego, efektywnego korzystania z sieci Internetowej oraz prowadzenia działań wpływających na zapewnienie uczniom bezpieczeństwa podczas korzystania z komputerów/ laptopów/ telefonów komórkowych/ tabletów domowych;

7. Uświadomienie uczniom znaczenia nowych mediów oraz korzyści i zagrożenia, jakie są z nimi związane.	- lekcja wychowawcza, wykłady,	Wychowawcy, nauczyciele, pedagog szkolny, specjaliści	W ciągu roku szkolnego	Uczniowie wszystkich klas z uwzględnieniem etapu rozwoju
	• zapoznanie uczniów z zaletami i wadami korzystania z nowych mediów. • uświadomienie dzieci jak bardzo zmienił się świat na przestrzeni ostatnich lat oraz jak szybko ewoluuje za pomocą nowych narzędzi do komunikowania się z innymi ludźmi; • zwrócenie uwagi na problematykę zjawiska, związaną przede wszystkim z możliwymi konsekwencjami tego typu działań, zarówno dla ofiary, jak i sprawcy cyberprzemocy;			
8. Zwiększanie wiedzy uczniów na temat cyberprzemocy, prewencji oraz reagowaniu w przypadku pojawienia się zagrożenia.	- spotkanie z specjalistą ds. uzależnień, przedstawicielem policji.	Wychowawcy, pedagog, psycholog	W ciągu roku szkolnego	Uczniowie wszystkich klas
9. Zapoznanie uczniów i wychowanków z występującymi formami cyberprzemocy oraz skutecznym sposobom przeciwdziałania zjawisku.	• Zapoznanie uczniów czym jest cyberprzemoc, jakie symptomy i zachowania na nią wskazują, w jaki sposób należy radzić sobie z zaistniałą sytuacją oraz jak bronić przed jej pojawieniem. Udział w Dniu Bezpiecznego Internetu. • uświadomienie podopiecznym jakie emocje może wywołać cyberprzemoc u ofiary oraz jakie są jej konsekwencje			

10. Propagowanie zasad dobrego zachowania w Internecie.	- spotkania z psychologiem/ pedagogiem szkolnym, policją,	Wychowawcy, pedagog, psycholodzy, nauczyciel informatyki	W ciągu roku szkolnego	Uczniowie wszystkich klas z uwzględnieniem etapu rozwoju
11. Rozwijanie świadomości bezpiecznego korzystania z nowych mediów przez uczniów.	- burza mózgów,			
12. Promowanie wśród uczniów zasad poprawnego zachowania się w świecie wirtualnym.	- dyskusja,			
13. Zaangażowanie uczniów w programy o tematyce przeciwdziałaniu cyberprzemocy oraz uzależnieniu od korzystania z nowych mediów.	- praca indywidualna i w grupach,			
	- godziny wychowawcze.			
	• prowadzenie zajęć podczas godziny wychowawczej oraz na informatyce, dotyczące bezpiecznego korzystania z nowych mediów ze szczególnym uwzględnieniem Internetu i telefonu komórkowego; • informowanie uczniów o konieczności ochrony swoich danych osobowych; • wypracowanie reguł bezpiecznego korzystania z Sieci oraz zapoznanie się z zasadami kulturalnego użytkowania Internetu tzw. Netetykiety; • zapoznanie uczniów z koniecznością ochrony danych oraz cudzej własności interpersonalnej; • wspólne opracowanie modelu odpowiedniego zachowania w sytuacji stania się ofiarą, świadkiem lub sprawcą przemocy elektronicznej; • promocja bezpiecznych stron internetowych i oprogramowania zabezpieczającego przed niepożądanymi treściami na szkolnej stronie internetowej;			

- uczenie jakie działania podejmować kiedy staną się ofiarą, świadkiem bądź sprawcą przemy-
cy elektronicznej;

Część: Środki psychoaktywne.

Kształtowanie właściwych postaw poprzez stosowanie odpowiednich działań wychowawczych i profilaktycznych utrzymane zostało w zgodzie z Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 22 sierpnia 2018 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii.

Poniższa część Programu Wychowawczo-Profilaktycznego pt.: „Środki psychoaktywne” ma na celu, opisane w Rozporządzeniu, skuteczne przeciwdziałanie pojawianiu się zachowań ryzykownych związanych z używaniem środków odurzających, substancji psychoaktywnych, dopalaczy przez uczniów naszej szkoły, w szczególności charakteryzujących się nieprzestrzeganiem przyjętych dla danego wieku zwyczajowych norm i wymagań, niosących ryzyko negatywnych konsekwencji dla zdrowia fizycznego i psychicznego oraz jego otoczenia społecznego.

Działalność wychowawcza

Zadanie	Sposób realizacji	Odpowiedzialny	Termin oraz czę- stotliwość	Odbiorca
1. Przeprowadzenie badań dia- gnostycznych-ankiety nt. zażywania substancji psycho- aktywnych przez dzieci i mło- dzież szkolną.	- prowadzenie badań diagno- stycznych	Pedagog szkolny	W ciągu całe- go Roku szkolnego	Uczniowie klas IV-VI I st. POSM i I- VI/IIst. POSM oraz w sytuacjach inter- wencyjnych uczniowie popołudniowej szkoły muzycznej
• przeprowadzenie badania ankietowego wśród uczniów, nauczycieli, rodziców/				

2. Sporządzenie oceny sytuacji i zaplanowanie działań wychowawczo-profilaktycznych.

opiekunów uczniów, w celu zapoznania się z aktualnym poziomem podatności środowiska

bądź aktualnie istniejącym zagrożeniem, ilością sytuacji problemowych wśród uczniów szkoły

- dokonanie analizy i oceny badań
- zaplanowanie odpowiednich działań prewencyjnych- z podkreśleniem wspierania poczucia własnej wartości oraz uczenie asertywnego wyrażania swojego zdania (asertywne NIE);
- stałe monitorowanie przestrzegania regulaminu szkoły oraz analizowanie z przestrzeganiem, których reguł społeczność szkolna ma problem i co jest tego przyczyną;

3. Poszerzenie wiedzy rodziców / opiekunów prawnych, nauczycieli i wychowawców na temat prawidłowości rozwoju i zaburzeń zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży, rozpoznawania wczesnych objawów używania środków i substancji. Rozwijanie kompetencji psychologicznych rodziców uczniów uzdolnionych artystycznie.	- spotkanie z psychologiem, pedagogiem szkolnym, pracownikami poradni, policją, - nawiązanie współpracy z policją, poradnią ds. przeciwdziałania narkomanii.	Dyrektor Szkoły, pedagog szkolny	W ciągu roku szkolnego	Rodzice / opiekunowie uczniów, nauczyciele i wychowawcy
--	---	---	-------------------------------	--

2. Dostarczenie aktualnych informacji nauczycielom, wychowawcom i rodzicom / opiekunom prawnym na temat skutecznych sposobów prowadzenia działań wychowawczych i profilaktycznych związanych z przeciwdziałaniem używania środków i substancji psychoaktywnych.	• podnoszenie kompetencji nauczycieli i rodziców/ opiekunów uczniów poprzez udział w szkoleniu w zakresie rozpoznawania wczesnych objawów używania środków i substancji psychoaktywnych oraz podejmowania szkolnej interwencji profilaktycznej; • organizowanie spotkań z przedstawicielami PPP, konsultacje przybliżające temat "Muzyka a procesy emocjonalne i rozwój społeczny"; • przedstawienie rodzicom / opiekunom uczniów źródeł informacji na temat profilaktyki antynarkotykowej dostępnych w Internecie spotkania z psychologiem szkolnym i/lub psychologiem z Poradni Leczenia Uzależnień – pogadanki dotyczące rozpoznawania oraz przeciwdziałania uzależnieniom; • organizacja spotkania z ekspertami z poradni ds. przeciwdziałania narkomanii lub policją oraz z psychoedukatorami uzależnień – spotkania uświadamiające dorosłym zjawiska uzależnienia od substancji psychoaktywnych oraz skutków ich krótkotrwałego i długotrwałego zażywania; • informowanie rodziców o instytucjach, do których mogą się zgłosić o pomoc w razie wystąpienia problem.			
3. Poradnictwo psychoedukacyjne dla rodziców / opiekunów uczniów prowadzone przez szkolnych specjalistów.				
4. Informowanie uczniów i wychowanków oraz ich rodziców / opiekunów prawnych o	- spotkanie z rodzicami/ opiekunami uczniów, - zapoznanie zebranych z regulaminem oraz Programem Profilak-	Dyrektor Szkoły, wychowawcy, pedagog szkolny	W ciągu roku	Rodzice / opiekunowie uczniów, uczniowie klas IV-VI POSM I st. I-VI POSM II st. oraz w sytuacjach interwencyjnych

obowiązujących procedurach postępowania nauczycieli i wychowawców oraz o metodach współpracy szkół i placówek z policją w sytuacjach zagrożenia narkomanią.	tyki szkolnej.			uczniowie popołudniowej szkoły muzycznej
	• udostępnienie Programu wych.-prof. oraz procedur na stronie internetowej szkoły oraz poinformowanie rodziców / opiekunów prawnych o możliwości zapoznania się z takim programem; • umożliwienie rodzicom / opiekunom prawnym konsultacji z pedagogiem szkolnym w sprawie możliwych konsekwencji zaistniałego zagrożenia.			
	- lekcje wychowawcze, - prelekcje.	Wychowawcy klas, pedagog szkolny	W ciągu roku szkolnego	Uczniowie klas IV-VI POSM I st. I-VI POSM II st. oraz w sytuacjach interwencyjnych uczniowie popołudniowej szkoły muzycznej
	• przedstawienie programu profilaktyki oraz procedur postępowania w razie wystąpienia problemu związanego z niebezpiecznymi substancjami na terenie szkoły podczas godziny wychowawczej; • precyzyjne wyjaśnienie konsekwencji szkolnych związanych z posiadaniem bądź używaniem substancji psychoaktywnych.			

5. Udostępnienie informacji o ofercie pomocy specjalistycznej dla uczniów, ich rodziców / opiekunów uczniów w przypadku używania środków i substancji opisanych we wstępie do niniejszego dokumentu.	- materiały informacyjne i edukacyjne.	Pedagog szkolny, zaproszeni specjaliści	W ciągu roku szkolnego	Rodzice / opiekunowie uczniów, Uczniowie klas IV-VI POSM I st. I-VI POSM II st. oraz w sytuacjach interwencyjnych uczniowie popołudniowej szkoły muzycznej
	organizacja wśród uczniów mini konkursów na temat zagrożeń uzależnieniem od środków psychoaktywnych; konkursy poprzedzone lekcjami wychowawczymi.			
6. Uświadamianie rodziców/ opiekunów uczniów oraz samych zainteresowanych miejscach, w których mogą szukać pomocy w razie wystąpienia problemu.				
7. Informowanie uczniów na temat konsekwencji prawnych związanych z posiadaniem i	- pogadanki, - prelekcje, - spotkania z ekspertami.	Pedagog szkolny	W ciągu roku szkolnego	Uczniowie klas IV-VI POSM I st. I-VI POSM II st. oraz w sytuacjach interwencyjnych uczniowie popołudniowej szkoły

żywaniem nielegalnych środków.				muzycznej
	• organizacja prelekcji i wykładów profilaktycznych dotyczących niebezpieczeństwa związanego z przyjmowaniem środków psychoaktywnych oraz dopalaczy; • indywidualne spotkania specjalistów z uczniami, w przypadku zidentyfikowania problemu przyjmowania środków psychoaktywnych; • informowanie uczniów na godzinach wychowawczych o konsekwencjach prawnych związanych z posiadaniem nielegalnych substancji; • organizacja spotkania z pracownikami policji dla rodziców / opiekunów prawnych, uczniów oraz nauczycieli, na których przedstawione zostaną możliwe scenariusze będące konsekwencją posiadania lub zażywania nielegalnych substancji.			
8. Wdrażanie zewnętrznych programów wspomagających rozwój umiejętności społecznych.	- współpraca z Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną oraz psycho-educatorami z Fundacji "PRAESTERNO"	Pedagog szkolny	W ciągu roku szkolnego	Uczniowie klas IV-VI POSM I st. I-VI POSM II st. oraz w sytuacjach interwencyjnych uczniowie popołudniowej szkoły muzycznej

9. Wdrażanie projektu profilaktycznego „Nie Zmarnuj Swojego Życia” (RYMcerze).	- współpraca z Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną w zakresie rozszerzania wykorzystywanych metod rozwoju umiejętności społecznych; - wykorzystanie umiejętności i zdolności artystycznych uczniów w odbiorze i prezentacjach profilaktycznych.			
10. Kształtowanie u uczniów i wychowanków umiejętności życiowych, w szczególności samokontroli, radzenia sobie ze stresem, rozpoznawania i wyrażania własnych emocji. 11. Rozwijanie umiejętności życiowych u uczniów przez ćwiczenie odpowiednich postaw.	- aktywność fizyczna, - pogadanki.	Wszyscy nauczyciele	W ciągu roku szkolnego	Uczniowie wszystkich klas
	- promocja aktywności fizycznej jako metody radzenia sobie ze stresem – zachęcanie uczniów do udziału w proponowanych przez szkołę fakultatywnych zajęciach sportowych; - prowadzenie zajęć uzupełniających wiedzę uczniów na temat higieny osobistej, wyrabianie wrażliwości estetycznej.			

12. Kształtowanie krytycznego myślenia i wspomaganie uczniów i wychowanków w konstruktywnym podejmowaniu decyzji w sytuacjach trudnych, zagrażających prawidłowemu rozwojowi i zdrowemu życiu.	- godziny wychowawcze, pogadanki, - dramy, dyskusje, „burze mózgów”,	Wychowawcy klas, pedagog szkolny	W ciągu roku szkolnego	Uczniowie wszystkich klas z uwzględnieniem etapów rozwoju
13. Rozwijanie w uczniach umiejętności podejmo-				

wania autonomicznych decyzji. 14. Rozwijanie umiejętności krytycznego myślenia i patrzenia na problem z wielu możliwych perspektyw.	• udział uczniów w lekcjach z wyświetlanym materiałem dotyczącym niebezpiecznych substancji i sytuacji, które mogą być ryzykowne. Uczniowie analizują przedstawione przez nauczyciela sytuacje, wskazują elementy niebezpieczne, ryzykowne oraz określają jakie zachowanie powinno wystąpić w zamian; • prowadzenie zajęć wychowawczych; • dyskusja na zgłoszone przez uczniów tematy, przeprowadzone podczas godziny wychowawczej; • „burze mózgów” organizowane w klasie w trakcie godziny wychowawczej – uczniowie rozpatrują problem, notując spostrzeżenia każdego z nich; • rozwiązywanie problemów w grupie.			
15. Kształtowanie asertywnych postaw wobec niepożądanych zjawisk.	- godziny wychowawcze; - zewnętrzne propozycje programu profilaktycznego (MEN).	Wychowawcy klas, pedagog szkolny	W ciągu roku szkolnego	Uczniowie wszystkich klas z uwzględnieniem etapów rozwoju
	• wychowawca, pedagog szkolny prowadzi lekcję na temat asertywności i właściwego formułowania i obrony swojego zdania; • lekcje wychowawcze poświęcone sposobom wyrażania skrajnych uczuć w akceptowany społecznie sposób.			

16. Kształtowanie hierarchii systemu wartości, w którym zdrowie należy do jednych z najważniejszych wartości w życiu.	-promowanie wśród uczniów zasad zdrowego żywienia oraz informowanie o korzyściach, które z niego płyną.	Wychowawcy klas, pedagog szkolny, pielęgniarka szkolna	W ciągu roku szkolnego	Uczniowie wszystkich klas z uwzględnieniem etapów rozwoju
	• lekcje wychowawcze dotyczące zdrowego odżywiania • umożliwienie uczniom dostępu do wody pitnej w czasie zajęć edukacyjnych; • Uświadamianie uczniom problem związanego z chorobą AIDS i innymi chorobami cywilizacyjnymi (odbiorcami są uczniowie klas II stopnia POSM).			

Działalność profilaktyczna

Zadanie	Sposób realizacji	Odpowiedzialny	Termin oraz częstotliwość	Odbiorca
1. Realizowanie wśród uczniów i wychowanków oraz ich rodziców/ opiekunów prawnych programów profilaktycznych i	-wspieranie uczniów w trudnych dla nich sytuacjach .	Pedagog, pielęgniarka, specjalści	W ciągu roku szkolnego	Rodzice / opiekunowie prawni, uczniowie klas IV-VI/I st. oraz klas I-VI/II st.

promocji zdrowia psychicznego dostosowanych do potrzeb indywidualnych i grupowych oraz realizowanych celów profilaktycznych, rekomendowanych w ramach systemu rekomendacji, o którym mowa w Krajowym Programie Przeciwdziałania Narkomanii określonym w przepisach wydanych na podstawie art. 7 ust. 5 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii.	• prowadzenie działań z zakresu pomocy psychologiczno-pedagogicznej; • indywidualne rozmowy z uczniami na temat właściwych postaw wobec niebezpiecznych środków • zapewnienie uczniowi zaufanego miejsca, do którego może zgłosić się o pomoc;				
	- pomoc uczniom w przypadku rozpoznania wczesnych objawów używania środków psychoaktywnych.	Pedagog szkolny, specjaliści psycholog	W ciągu roku szkolnego	Rodzice / opiekunowie uczniów, uczniowie, których dotknęło zjawisko narkomanii	
	• zapewnienie uczniowi wewnątrzszkolnego indywidualnego opiekuna, który wzbudza zaufanie wśród podopiecznych szkoły; • konsultacja problemu z rodzicami / opiekunami prawnymi ucznia. Przedstawienie możliwych miejsc, w których mogą szukać pomocy; • konsultacje ze specjalistyczną poradnią ds. uzależnień.				
	- zapewnienie wsparcia rodzinom uczniów, którzy mają problem z używaniem substancji psychoaktywnych.	Wychowawca klasy, pedagog, psycholog, specjaliści	W ciągu roku szkolnego	Rodzice / opiekunowie uczniów, uczniowie, których dotknęło zjawisko narkomanii	

	• prowadzenie działań z zakresu pomocy psychologiczno-pedagogicznej; • zapewnienie możliwości konsultacji z pedagogiem szkolnym; • organizacja spotkań rodziców / opiekunów prawnych z uczniem oraz specjalistą z poradni ds. uzależnień.				
	- zapewnienie dostępności pomocy psychologiczno- pedagogicznej uczniom szkoły.	Wychowawca klasy, pedagog, specjaliści	W ciągu roku szkolnego	Uczniowie wszystkich klas oraz uczniowie popołudniowej szkoły muzycznej w zależności od rozpoznanych potrzeb	
	• budowanie zaufania do pedagoga szkolnego podczas godzin wychowawczych – zapraszanie pedagoga na zajęcia, prezentacja interesujących dla uczniów tematów.				
1. Podkreślanie wagi i znaczenia edukacji w szkole artystycznej.	- Zachęcanie do systematycznej pracy, docenianie starań w samodyscyplinie	Nauczyciele instrumentalni	W ciągu roku szkolnego	Uczniowie wszystkich klas ogólnokształcącej i popołudniowej szkoły muzycznej	
	• umożliwienie uczniom udziału w popisach, konkursach, przesłuchaniach, warsztatach artystycznych; • rozwijanie kompetencji psychologicznych uczniów- jako forma wsparcia do osiągnięć i sukcesów				

	artystycznych.				
2. Doskonalenie zawodowe nauczycieli i wychowawców w zakresie realizacji szkolnej interwencji profilaktycznej w przypadku podejmowania przez uczniów i wychowanków zachowań ryzykownych.	- wdrożenie i opanowanie programów i procedur przez Radę Pedagogiczną.	Dyrektor szkoły	W ciągu roku szkolnego	Nauczyciele i wychowawcy	
	• doskonalenie kompetencji nauczycieli i wychowawców w zakresie podejmowania szkolnej interwencji profilaktycznej poprzez udział w szkoleniu; • rozwijanie kompetencji psychologiczno-wychowawczych nauczycieli uczniów uzdolnionych artystycznie.				

Część: Prawidłowe relacje rodzinne, a rozbite rodziny, eurosieroctwo, przemoc w rodzinie.

Zadanie	Sposób realizacji	Odpowiedzialny	Termin oraz częstotliwość	Odbiorca
1. Stała kontrola sytuacji rodzinnej, rozwoju emocjonalnego uczniów oraz odpowiednie reagowanie w przypadku pojawiających się zmian zachowania.	- wykłady, warsztaty, szkolenia - indywidualne konsultacje, prelekcje, porady, - praca w zespole wychowawczym, - kontakt z instytucjami i organiza-	Dyrektor szkoły, pedagog szkolny, specjaliści	W ciągu roku szkolnego	Nauczyciele i wychowawcy

2. Pedagogizacja nauczycieli w temacie zmian zachodzących w życiu człowieka i ich efektów widocznych w zachowaniu.	cjami pomocowymi – także w przypadku założenia tzw. „Niebieskiej Karty”			
3. Zapewnienie pomocy psychologicznej (udzielenie informacji odnośnie tego gdzie należy jej poszukiwać).	- wykłady, warsztaty, - pomoc psychologiczna, - realna interwencja psych.-ped. - zapoznanie z procedurą tzw. „Niebieskiej Karty”	Wychowawcy klas, pedagog, dyrekcja szkoły, specjaliści	W ciągu roku szkolnego	Rodzice/ opiekunowie uczniów z rodzin przeżywających trudności
4. Pedagogizacja rodziców/ opiekunów dzieci na temat konsekwencji sytuacji rozwodowej na psychice i zachowaniu młodego człowieka.	szkoła zapewnia pomoc psychologiczną dla rodziców/prawnych opiekunów dziecka, znajdujących się w trudnej sytuacji rodzinnej (rozstania, rozwody, konflikty w rodzinie);			

	szkoła współpracuje z rodzicami/opiekunami dzieci			
5. Wspieranie uczniów w trudnych rodzinnych sytuacjach.	- wsparcie psychologiczne, - indywidualne spotkania z wychowawcą/zaufanym nauczycielem/ zaufaną osobą dorosłą.	Wychowawcy klas, pedagog szkolny	W ciągu roku szkolnego	Wszyscy uczniowie potrzebujący pomocy (w oparciu o wnikliwą obserwację i uzyskane informacje)
Przykłady: - czynne wspieranie uczniów w trudnych sytuacjach rodzinnych (pomoc psychologiczno-pedagogiczna); - zapewnienie uczniowi wsparcia psychologicznego; - pomoc dziecku w przezwyciężeniu trudności ; - objęcie uczniów indywidualną pomocą psych.-ped. (zajęcia rozwijające kompetencje emocjonalno-społeczne); - zachęcanie uczniów dotkniętych taką sytuacją do większej aktywności w obszarach dla nich atrakcyjnych (sport, twórczość artystyczna); - wychowawca zdając sobie sprawę z problemów swojego ucznia/uczniów podczas godzin wy-				

	chowawczych podejmuje działania, które będą wspierać ich poczucie własnej wartości, wyzwać zainteresowania bądź rozwijać te już posiadane.			
6. Podniesienie poziomu wiedzy i świadomości w zakresie zjawiska przemocy w rodzinie oraz instytucji udzielających pomocy osobom doświadczających takiego zagrożenia.	- pogadanki z przedstawicielami służb mundurowych oraz osobami przeszkolonymi do udzielania pomocy osobom zagrożonym lub dotkniętym przemocą domową, - udostępnianie materiałów szkoleniowych (ulotek, broszur,	Pedagog szkolny, wszyscy nauczyciele, specjaliści	W ciągu roku szkolnego	Rodzice/ opiekunowie i uczniowie, a w przypadku dzieci- ofiar przemocy zapewnienie im profesjonalnej indywidualnej pomocy
7. Zwiększenie świadomości istnienia wielu form pomocy – poprawa dostępności do jednostek interwencyjnych przy współpra-	filmów) informujących o problemie, -- stała pomoc psych.-ped. dla rodziców i dzieci doświadczających			

cy z poradnią psychologiczno-pedagogiczną, prowadzenie poradnictwa, w szczególności działań informacyjnych i edukacyjnych dla osób dotkniętych lub zagrożonych przemocą domową. 8. Rozbudzanie poczucia solidarności i braku obojętności na krzywdy ludzkie.	zjawiska przemocy			
	• program działań edukacyjnych służących wzmocnieniu opiekuńczo-wychowawczych kompetencji rodziców, w szczególności rodzin zagrożonych przemocą: ○ udzielanie informacji o instytucjach udzielających pomocy członkom rodziny przeżywających sytuacje kryzysowe, ○ uświadamianie rodziców i uczniów jakie prawa im przysługują (wśród nich: wezwanie policji na interwencję, złożenie sprawy karnej w prokuraturze, prośba o pomoc innych dorosłych członków rodziny, osoby zaufane czy nawet sąsiadów, w przypadku doznania obrażeń fizycznych warto zgłosić się do lekarza w Rejonowej Przychodni Zdrowia i zrobić obdukcję, sporządzić listę świadków zdarzenia, nagrać awanturę domową),			

- o i uczniów, jakie działanie powinni podjąć oraz gdzie należy poszukiwać uświadamianie rodziców pomocy; - o uczestnictwo pedagoga szkolnego w pracy grup roboczych zespołu Interdyscyplinarnego ds przemocy w rodzinie, działającego w strukturach MOPS-u (założona „Niebieska Karta” w rodzinie).			
- zajęcia, godziny wychowawcze, - udział w kampaniach społecznych.	Wychowawcy klas	W ciągu roku szkolnego	Uczniowie klas I-VI/Ist. oraz I-VI/IIst. oraz uczniowie popołudniowej szkoły muzycznej (w koniecznych przypadkach)

- zajęć uświadamiających czym jest dobre zachowanie, a czym to nieakceptowane i jakie konsekwencje spotkają sprawcę takiego zachowania;
- informowanie o tym w jaki sposób uczniowie powinni się zachowywać, gdy są świadkiem bądź ofiarą przemocy domowej;
- informowanie o skutkach krótkotrwałych oraz długotrwałych, jakie niesie ze sobą doznawanie przemocy oraz przebywanie w otoczeniu gdzie występuje takie zachowanie;
- podczas godziny wychowawczej:
 - prowadzenie zajęć uświadamiających – przedstawianie uczniom wymyślonych historii gdzie głównym problemem była przemoc w rodzinie.
 - prowadzenie stałego profesjonalnego wsparcia psychologicznego osobom dotkniętym problemami przemocy w rodzinie;
- uświadomienie rodziców/opiekunów, że zachowanie przemocowe nie jest i nigdy nie będzie dobrym sposobem wychowawczym.